

Modelování sebeobránných situací

Simulation of self-defence situations

Bc. Petr Soldán



Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky
Ústav elektrotechniky a měření
akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Petr SOLDÁN**
Studijní program: **N 3902 Inženýrská informatika**
Studijní obor: **Bezpečnostní technologie, systémy a management**

Téma práce: **Modelování sebeobraných situací**

Zásady pro vypracování:

1. Seznámit s nejčastějšími sebeobranými situacemi (dále jen SeSi) v PKB.
2. Analyzovat tyto SeSi z hlediska času, místa, techniky, prostředků a intenzity.
3. Specifikovat metodu a techniku úspěšného řešení SeSi. Na základě tohoto zjištění vytvořit modely vybraných SeSi s důrazem na možnost realistického výcviku.
4. V práci využít schémata a vhodný názorný materiál.

Rozsah práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

1. ADAMS, J. a kol. Jak přežít v betonové džungli (Street Surfoval). 1. vyd. Praha: Nakladatelství Armex, 2001. 357 s. ISBN 80 86244 19 9.
2. BUREŠ, R. a kol. Prevence kriminality ve městech. 1. vyd. Praha: Tiskárna MV, 1997. 112 s. Sborník přednášek.
3. FIRST, R. BLAHUT, A. Sebeobrané modelové situace. 1. vyd. Praha: Policejní akademie, 1998. 78 s. Skripta 1057558.
4. FOJTÍK, I. Sebeobrana ženy. 1. vyd. Praha: Olympia, 1994. 85 s. ISBN 80 7033 300 6.
5. HRAZDÍRA, I. a kol. Použití zbraně a zákon. 1. vyd. Praha: Eurounion, s.r.o. 2000. 412 s. ISBN 80 85858 83 5.
6. KOMENDA, J. MALÁNÍK, Z. Zákeřné zbraně. 1. vyd. Brno: Josef Tůma, vydavatelství, nakladatelství a tisk, 2002. 175 s. ISBN 80 902565 9 7.83 9 9.
7. LEBEDA, A. A. Sebeobrana. Sebeobrané umění pro každého. 3. vyd. Praha: Olympia, 1984. 377 s. 27 033 84.
8. McNAB, CH. RABIGEROVÁ, J. SOS. Naučte se chránit sebe, svůj domov a rodinu. 1. vyd. Praha: Jan Vašut, 2005. 191 s. ISBN 80 7236 394 8.
9. NÁCHODSKÝ, Z. Učebnice sebeobran pro každého. 1. vyd. Praha: Futura, a.s. 1992. 358 s. ISBN 80 85523 01 - 09

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Zdeněk Maláník

Ústav elektrotechniky a měření


Datum zadání diplomové práce:

20. února 2009

Termín odevzdání diplomové práce:

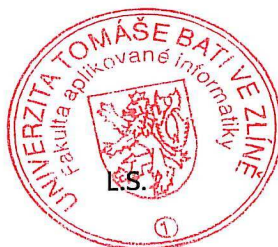
22. května 2009

Ve Zlíně dne 20. února 2009



prof. Ing. Vladimír Vašek, CSc.

děkan



doc. RNDr. Vojtěch Křesálek, CSc.

ředitel ústavu

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá modelováním sebeobránných situací (dále jen SeSi) v průmyslu komerční bezpečnosti (dále jen PKB), které jsou nejběžnější v tomto oboru. V teoretické části je uvedeno všeobecné seznámení se SeSi v níž jsou uvedeny právní aspekty, pojmy související se SeSi a obrannou situací (dále jen OS). Je vytvořen dotazník, který uvádí, o jaké situace šlo, co následovalo, jaké bylo řešení a čeho bylo dosaženo při řešení SeSi. Na tento dotazník dále navazují jednotlivé modelové situace, které jsou zaměřeny konkrétněji na jednotlivé činnosti. Jedná se zejména o pracovníky PKB při fyzické ochraně, ostraze perimetru a detektivní činnosti v obchodech či nákupních centrech.

Klíčová slova: Sebeobránná situace, krádež, obrana, útok

ABSTRACT

This Master thesis concerns simulations of selfdefence situations (SeSi) in the industry of commercial security (PKB), that are the most common. In the theoretical part, there is mentioned general identification of SeSi, where are presented legal aspects, terms related with SeSi and defence situation (OS). In this text, there is questionnaire, that asks concrete situations, what happened next, what was resolution and what was achieved. There are also simulated situations, that are focused on concrete activity, mostly employees in PKB working as physical guard, perimeter guard and detective in stores or shopping centres.

Key words: Selfdefence situations, robbery, defence, attack

Děkuji svému vedoucímu diplomové práce Ing. Zdeňku Maláníkovi, za odborné vedení, rady a věcné připomínky, které mi poskytoval během práce. Dále bych chtěl poděkovat svým rodičům a blízkým za podporu, které se mi dostávalo během studia.

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval.

V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně

.....
Podpis diplomanta

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 VŠEOBECNÉ SEZNÁMENÍ SE SEBEOBRANNOU SITUACÍ	11
1.1 PROČ VZNIKAJÍ OBRANNÉ SITUACE	11
1.1.1 Krádeže.....	11
1.1.2 Loupeže	12
1.1.3 Jiné zájmy.....	12
1.2 PROFESNÍ OBRANA A ZÁKON.....	13
1.2.1 Nutná obrana - §13 trestního zákona.....	13
1.2.2 Krajní nouze - §14 trestního zákona	13
1.2.3 Zadržení osoby podezřelé - §76 odst. 2 trestního zákona	14
1.3 SOUVISEJÍCÍ POJMY S OBRANOU.....	15
1.3.1 Rozdělení obrany.....	15
1.3.2 Protiprávní jednání	18
1.3.3 Přestupek	21
1.3.4 Trestný čin.....	23
1.4 ZÁKLADNÍ ČINNOST POHYBLIVÉ OSTRAHY A DETEKTIVA	26
2 ANALÝZA SEBEOBRANNÝCH SITUACÍ	27
2.1 PŘÍČINY A DŮSLEDKY UDÁLOSTÍ.....	27
2.1.1 Příležitostná krádež	27
2.1.2 Příležitostná loupež	27
2.2 MEDIÁLNÍ PRŮZKUM ŘEŠENÍ SESI (OS) PRACOVNÍKŮ PKB	28
2.2.1 Setkali jste se někdy s obrannou situací?	28
2.2.2 Pokud jste se s obranou situací setkali, jak jste ji řešili?.....	29
2.2.3 Při řešení obranné situace šlo oč?	29
2.2.4 Jaká byla intenzita provedeného útoku od pachatele?.....	30
2.2.5 Jaké byly následky při řešení obranné situace?	30
2.2.6 V jakou dobu se tato situace odehrávala?	31
II PRAKTICKÁ ČÁST	33
3 VŠEOBECNÉ METODY ÚSPĚŠNÉHO ŘEŠENÍ SESI	34
3.1 ŘEŠENÍ SESI Z KOMUNIKAČNÍHO HLEDISKA.....	34
3.2 Z HLEDISKA MOŽNÉHO ÚTOKU NA PRACOVNÍKA PKB	35
3.2.1 Řešení pomocí obranných úderů, chvatů a pák na citlivá místa lidského těla	35
3.2.2 Řešení pomocí obranných prostředků a zbraní	36
3.3 ŘEŠENÍ SESI PŘI PŘEPADENÍ BANKY	38
4 ZÁKLADNÍ MODELY VYBRANÝCH SEBEOBRANNÝCH SITUACÍ	41

4.1	MODELÝ VYBRANÝCH SEŠI PRO PRACOVNÍKA PKB.....	41
4.1.1	Pohyblivá ostraha objektů	41
4.1.2	Detektiv v obchodě.....	46
	ZÁVĚR	50
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	52
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	53
	SEZNAM OBRÁZKŮ	54

ÚVOD

Modelování sebeobraných situací je v době, ve které narůstá počet kriminálních činu vhodným prostředkem k jejich případnému řešení. Znalost těchto situací, zákonných povinností a jejich postupů jsou důležitými faktory k jejich úspěšnému řešení a předcházení. Tato práce je zaměřena na průmysl komerční bezpečnosti, zejména pro pracovníky jako je pohyblivá ostraha a detektiv.

Toto téma jsem si zvolil především proto, že mě velice zaujalo z důvodu mého zájmu o sebeobranu, právo a věci s ním spojené. Menší impuls mi dal i předmět Speciální tělesná příprava, kde jsme se SeSi teoreticky setkávali a následně jsme nacvičovali sebeobrané údery, kopy, páky atd., což bylo velice zajímavé.

Cílem práce je především představit názorné modely vybraných sebeobraných situací, se kterými se setkávají pracovníci průmyslu komerční bezpečnosti. Tyto situace, jejich možné a nejvhodnější řešení, budou vhodným názorovým materiálem.

Při zpracování této práce jsem využil vědecké metody zpracovávání a to především analýzu, syntézu a kompilaci. Metodu kompilace jsem využil ke shromažďování veškerých materiálů, jenž byly potřebné k vytvoření této práce. Metodu analýzy jsem poté použil pro hodnocení shromážděných materiálů a informací. A metodu syntézy jsem využil především při tvorbě závěrů.

Práce je rozdělená na čtyři hlavní kapitoly, z níž první půle teoretická, se zabývá všeobecným seznámením se sebeobranou situací, kde je obsažen vznik sebeobrané situace, důležité části zákona profesní obrany a související pojmy s obranou. V druhé kapitole nalezneme analýzu příčin a důsledků událostí. Byl vytvořen mediální dotazník, který klade otázky na pracovníky PKB a v praktické části na něho navazují všeobecné metody řešení SeSi a jednotlivé vybrané modely SeSi pro pracovníka pohyblivé ostrahy a detektiva v obchodě.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VŠEOBECNÉ SEZNÁMENÍ SE SEBEOBRANNOU SITUACÍ

Dnešní společnost je charakterizována velkým nárůstem všech forem kriminality. Proti dopadům a následkům této kriminality není nikdo dostatečně imunní, což znamená, že zločinné jednání dopadá na všechny. Toto jednání dosáhlo takové podoby, ve které je možné takřka vše a dosáhnoutí práva a spravedlnosti je velice složité, díky řadě zákonů a zákoníků, které brání spíše tyto osoby, než lidi, kteří byli nějakým způsobem jimi poškozeni a vyžadují se spravedlnosti. Na tyto osoby jsou kladeny těžko splnitelné požadavky, které mívají za následek špatné rozhodování, špatné nebo protiprávní řešení situací, vyhodnocení situace během okamžiku, přičemž jde někdy o život a tyto věci jsou velkým problémem a velmi často diskutované.

Ve všeobecném seznámení se SeSi je kladen důraz na to, proč vůbec vznikají SeSi, na právní prostředí spojené s profesní obranou a několik dalších vybraných pojmů souvisejících s obranou. Pro tvorbu modelových situací je uvedena i základní činnost pohyblivé ostrahy a detektiva pro jejich náplň práce, při které se s těmito situacemi setkávají.

1.1 Proč vznikají obranné situace

Vznik obranných situací bývá provázen nějakým činem, který má vztah s protiprávním jednáním. Vznikají zejména tam, kde je možný tento čin vytvořit, nebo tam, kde dostane pachatel podnět k provedení tohoto činu. Prvním vznikem OS je krádež, při níž pachatel využívá spíše nepozornosti. Dalším možným vznikem OS je loupež, která je doprovázena organizováním a je při ní použita síla. V poslední řadě jde o jiné zájmy, které nemají s krádeží ani loupeží nic společného, ale nejsou společensky přípustné.

1.1.1 Krádeže

Krádeže jsou takové činy, při kterých vzniká újma nejčastěji na majetku a cenných věcech jako jsou peníze, šperky apod. kde tento pachatel krade a jedná tak protiprávně. Újma však nemusí být jenom hmotná, ale pro zloděje můžou být cenné například informace, osobní údaje o osobách, zaměstnancích atd.

U krádeže se jedná o protiprávní činnost, která je tvořena neopatrností, nevěšmavostí, nezabezpečením místa, prostoru atd. kde tento pachatel nepoužívá k dosažení svých cílů násilí nebo vyhrožování, ale nepozorovaného počínání.

Krádeže ve velkých firmách a továrnách, kde se pohybuje velké množství osob, kde je kraden materiál, nářadí, stroje, pohonné hmoty, atd., kde zloděj chce kradené věci přenést nejčastěji přes vrátnici či recepci.

Trestní zákon definuje krádež dle § 247 takto:

Kdo si přisvojí cizí věc tím, že se jí zmocní, a způsobí tak škodu nikoli nepatrnou, čin spáchá vloupáním, bezprostředně po činu se pokusí uchovat si věc násilím nebo pohrůžkou bezprostředního násilí, čin spáchá na věci, kterou má jiný na sobě nebo při sobě, nebo byl za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo peněžitým trestem nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

1.1.2 Loupeže

Loupež, podobně jako krádež má za cíl způsobit ztrátu na majetku přivlastněním si věcí (nejčastěji peněžní hotovosti). Na rozdíl od krádeže však loupež probíhá za použití „síly“, která je prostředkem k dosažení cíle.

Každý den můžeme číst v novinách, či vidět v televizi že proběhla nějaká loupež, při níž pachatel použil zbraň, ale většinou pouze jako demonstraci své síly pro zastrašení např. personálu banky, herny, kasína či nějakého podobného zařízení, kde se nachází větší obnos peněz v hotovosti.

1.1.3 Jiné zájmy

Obranná situace se může stát i z jiných důvodů než kterými jsou krádež nebo loupež a jedná se zejména o lidi, kteří nemají rádi například uniformy, kterými jsou myšleni „pankáči, antifa, skinheads“ a podobná individua. Jelikož pracovník PKB bývá oděn ve stejnokroji (uniformě), stávají se také terčem těchto útoků a to bezdůvodně.

Dále to můžou být i lidé „posilnění“ alkoholem a omamnými látkami, kteří se nebojácně pouštějí do těchto konfliktů. Např. si chtějí zkrátit cestu domů přes soukromý pozemek přeledením plotu, projitím vrátnice, nebo nějak jinak narušují chráněný prostor.

1.2 Profesionální obrana a zákon

U profesionální obrany je nutné znát základní právní části trestního zákona, aby nedocházelo ke vznikům nepříznivých situací souvisejících se zákonnými povinnostmi. Zejména u profesionální obrany jsou míněny: §13 nutná obrana, §14 krajní nouze a §76 odst. 2 zadržení osoby podezřelé, kde jsou popsány důležité informace, se kterými je nutno se dobře seznámit. Díky neznalosti těchto zákonů se mohou pracovníci, kteří jsou v právu, stát sami trestně stíhanou a zodpovědnou osobou za provedený čin.

1.2.1 Nutná obrana - §13 trestního zákona

„Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací přímo hrozící nebo trvající útok na zájem chráněný trestním zákonem, není trestním činem. Nejde o nutnou obranu, byla-li obrana zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku.“

U nutné obrany platí, že je k ní oprávněn kdokoli, nejen ten, kdo byl sám ohrožen. Obrana v tomto případě musí být silnější než útok a to z důvodu, aby byla účinná. Musí však být splněna podmínka, že obrana je zcela zjevně nepřiměřená. [1]

1.2.2 Krajní nouze - §14 trestního zákona

„Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému tr. zákonem, není trestním činem. Nejde o krajní nouzi, jestliže bylo možno toto nebezpečí za daných okolností odvrátit jinak anebo způsobený následek je zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil.“

Při krajní nouzi původ nebezpečí nerozhoduje. Může jim být přírodní katastrofa (například povodně nebo tornáda), energetické nebezpečí (týkající se například elektrického proudu či plynu), stroje (zde se jedná především o zanedbání povinností při práci se stroji, čímž může vzniknout nebezpečí), člověk (nebezpečí způsobující lidé pod vlivem omamných látek, hendikepovaní a psychicky nemocní lidé a děti do 15 let) a zvíře

(divoké či splašené). Podle znění zákona však následek krajní obrany nesmí být na rozdíl od nutné obrany stejně závažný a vůbec ne závažnější než ten, který hrozil. [1]

1.2.3 Zadržení osoby podezřelé - §76 odst. 2 trestního zákona

Zadržení je další faktor, který je důležitý při SeSi. Je to situace, která je jedním z prostředků k zajištění osoby pro účely trestního řízení. Jeho podstatou je omezení osobní svobody určité osoby a je definováno takto:

Osobní svobodu osoby, která byla přistižena při trestném činu nebo bezprostředně poté, smí omezit kdokoli, pokud je to nutné ke zjištění její totožnosti, k zamezení útěku nebo k zajištění důkazů. Je však povinen tuto osobu předat ihned policejnímu orgánu; příslušníka ozbrojených sil může též předat nejbližšímu útvaru ozbrojených sil nebo správci posádky. Nelze-li takovou osobu ihned předat, je třeba některému z uvedených orgánů omezení osobní svobody bez odkladu oznámit.

Dojde-li při uplatňování práva za použití okolností vylučujících protiprávnost ke zranění osoby, proti které směřovala naše obrana či zákrok, jsme povinni ihned, jakmile to okolnosti dovolí, poskytnout zraněné osobě první pomoc a zajistit lékařské ošetření. Pokud tak neučiníme, vystavujeme se nebezpečí spáchání trestného činu podle § 207 trestního zákona- neposkytnutí pomoci. Dále jsme povinni (obzvláště dojde-li k usmrcení osoby) informovat o této skutečnosti orgány Policie a být nápomoci při vyšetřování okolností celého případu, aby mohla být řádně objasněna oprávněnost našeho jednání v nutné obraně či krajní nouzi. Kromě toho také existují určitá omezení, která říkají, že v krajní nouzi nesmíme užít násilí proti těhotné ženě, osobě vysokého věku, osobě se zjevnou tělesnou vadou nebo chorobou a osobě mladší 15 let, vyjma případů, kdy jednání těchto osob bezprostředně ohrožuje život nás nebo jiných osob nebo hrozí větší škoda na majetku a nebezpečí nelze odvrátit jinak.

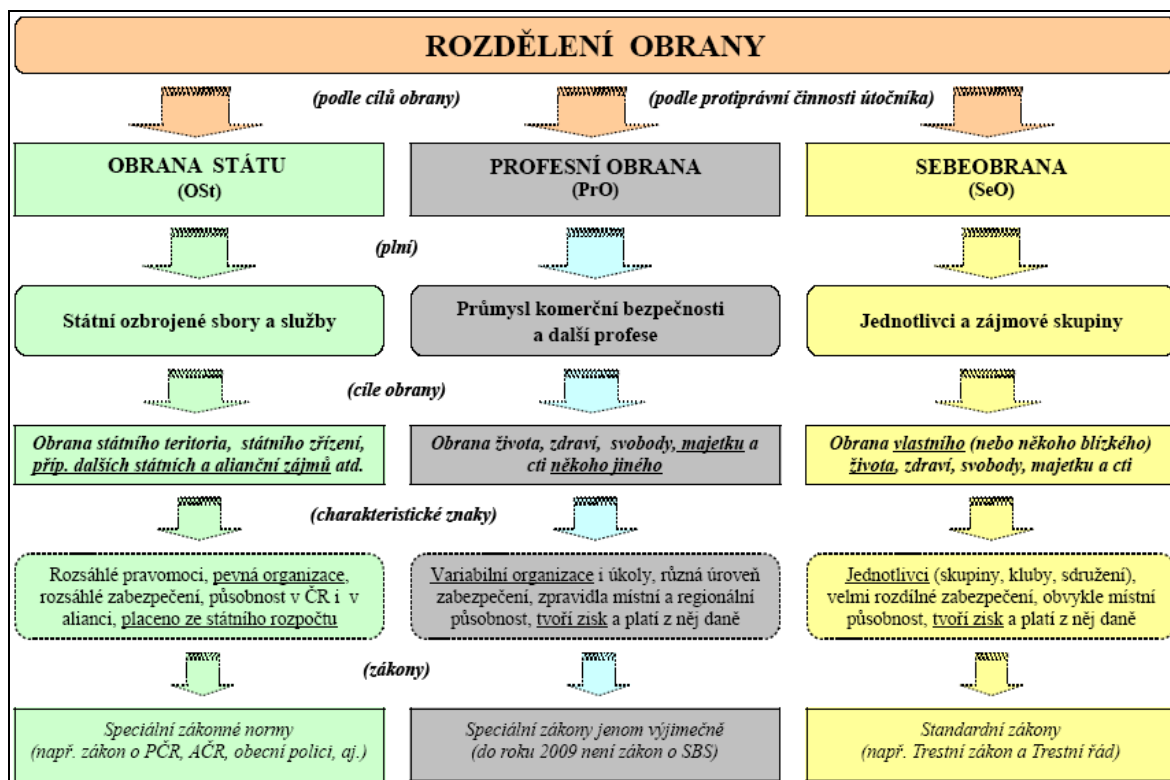
V souvislosti s touto problematikou je třeba poukázat na nejčastější následky způsobené fyzickým napadením, které pak mohou zakládat trestní odpovědnost účastníků takových konfliktů ve vztahu k poškození zdraví, života nebo jiných zájmů či práv zúčastněných osob. Jedná se zejména o tyto trestné činy: výtržnictví – § 202 trestního zákona, vražda – § 219 trestního zákona, ublížení na zdraví. [4]

1.3 Související pojmy s obranou

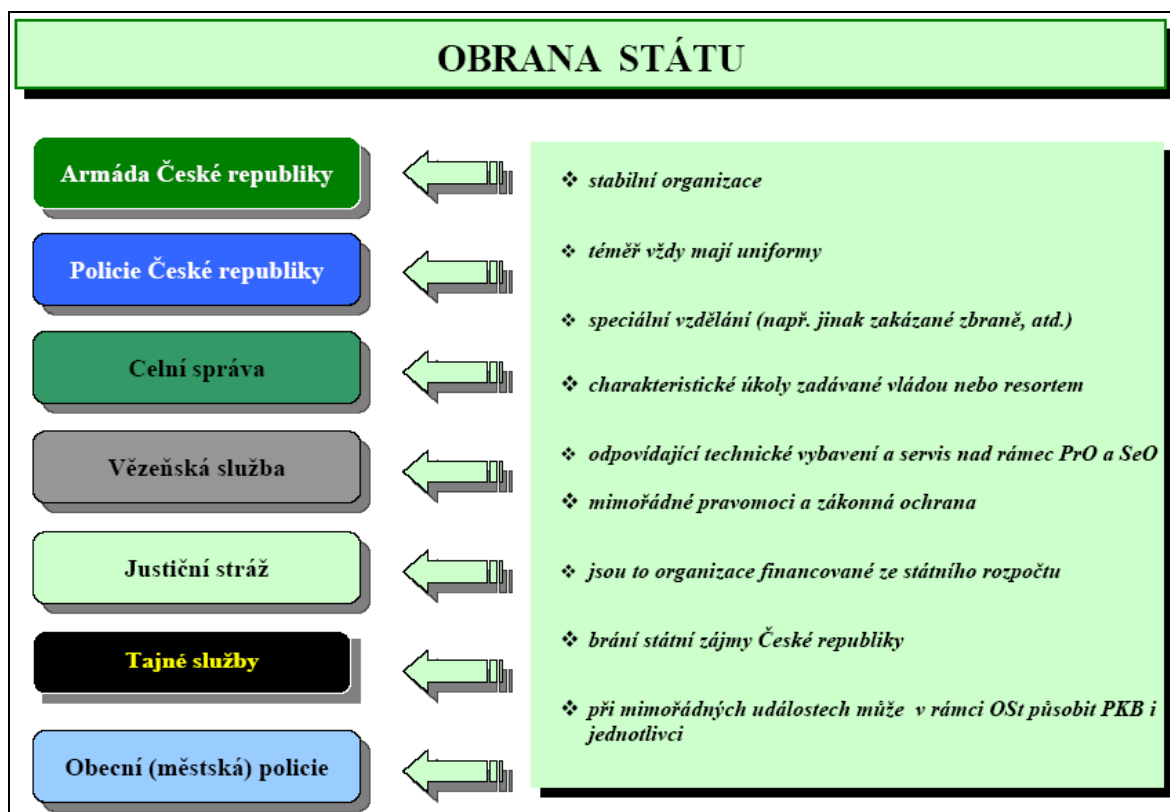
Důležitým prvkem je rozdělení pojmů, se kterými se setkáváme při obraně. Rozdělení obrany na obranu státu, profesní obranu a sebeobranu. To je důležité k pochopení situace, v jaké se ocitá pracovník PKB. Je zde uvedeno, co znamená protiprávní jednání, rozdíl mezi přestupkem a trestným činem, kde tyto výrazy souvisejí s profesní obranou.

1.3.1 Rozdělení obrany

U obranných situací je nutné znát několik důležitých pojmů, které jsou použity ke správnému chápání obrany z různých hledisek. Rozděluje obranu do třech pilířů, kterými jsou obrana státu, profesní obrana a sebeobrana. Protože každý tento pilíř řeší jiné zájmy a PKB nemůže a není oprávněn řešit všechny zájmy, musí být na ně brán zřetel. PKB řeší obranu kterou je míněna profesní obrana, kde je hlavním cílem ochrana života, zdraví, svobody, **majetku** a cti **někoho jiného**.



Obr.1 Rozdělení obrany

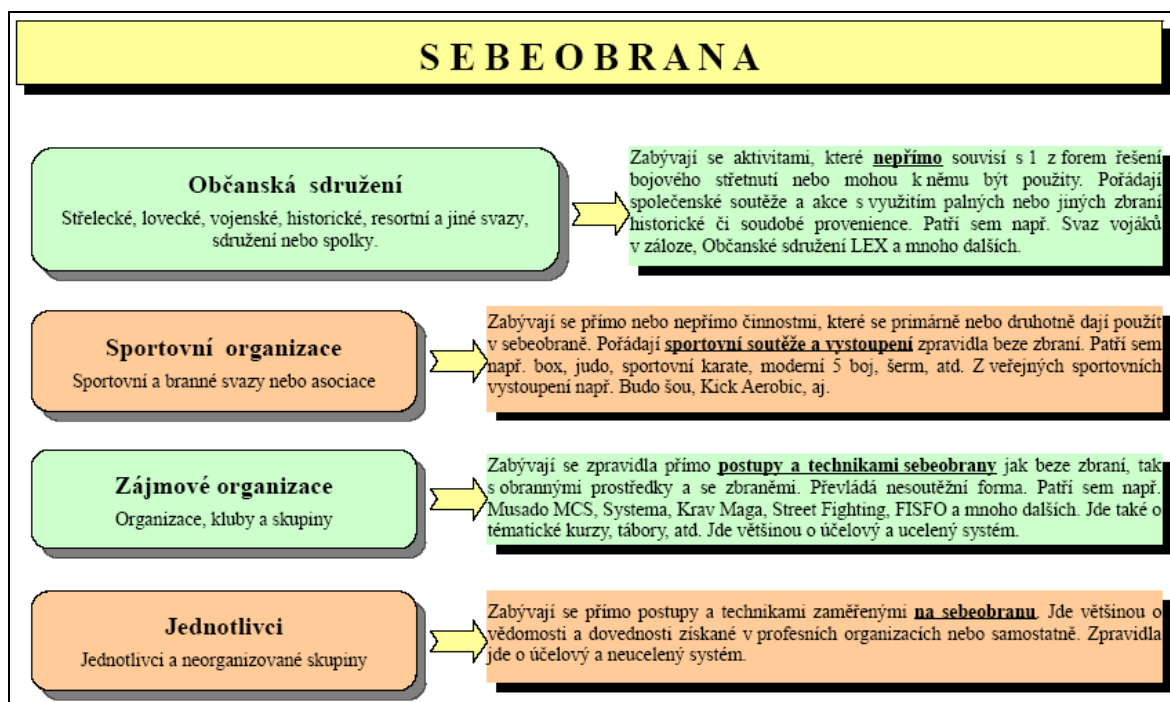


Obr.2 Obrana státu



Obr.3 Profesionální obrana

Většinou jde o variabilní organizaci a její pracovníci zpravidla nosí stejnokroj. Zabezpečení a servis odpovídá možnostem organizace a toto je obvykle kvalitativně, než u organizací branně bezpečnostní obrany. Společnosti mají zpravidla místní a regionální rozsah působení.



Obr.4 Sebeobrana

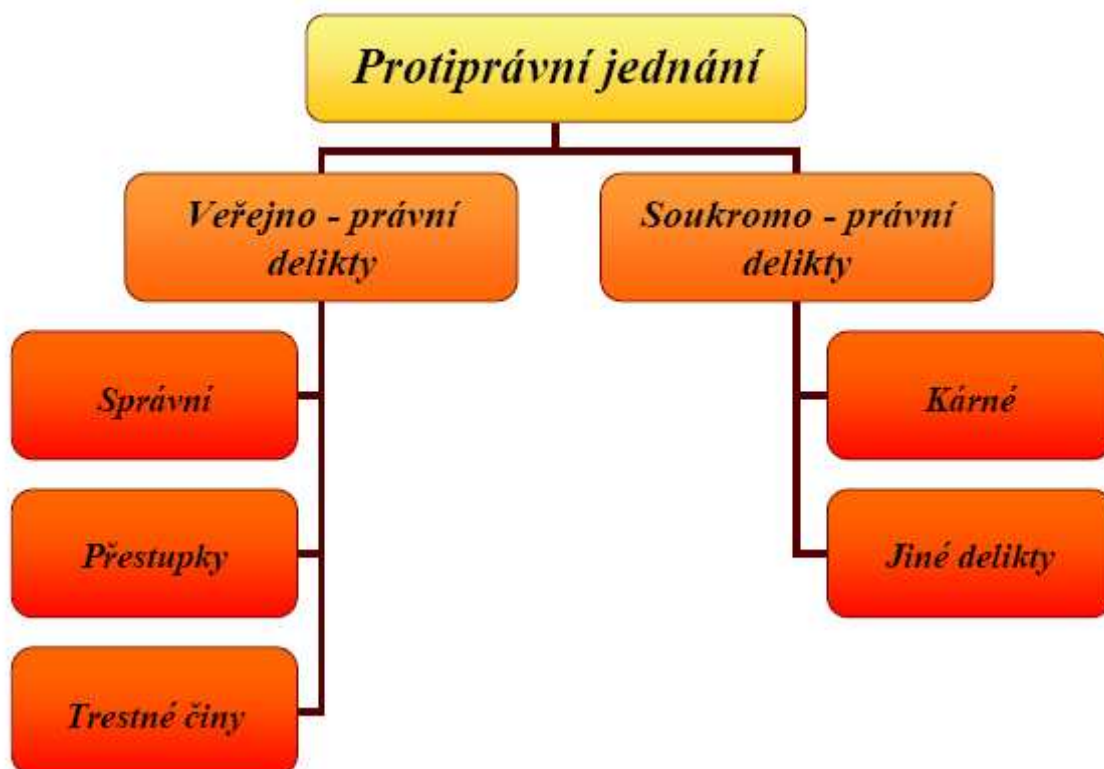
Většina těchto aktivit je zaměřena na jednotlivce a větší část z nich také souvisí se sebeobranou člověka. Je zde výrazný rozdíl v zabezpečení a v servisu, které je v intervalu od jednoduchého až po velmi moderní, převyšující standard OSt a PrO. Většinou jde o místní až nadnárodní význam. Jen výjimečně jde o pevnou organizaci a hierarchii. Tyto aktivity se vzájemně prolínají. [4]

1.3.2 Protiprávní jednání

Protiprávní jednání je jednání, které je v rozporu s právními normami. Takovým jednáním jsou přestupky, správní delikty, kárné přestupky, trestné činy apod. Rozdíl mezi takovým jednáním je v jeho nebezpečnosti pro společnost. To je stručné shrnutí problematiky protiprávního jednání.

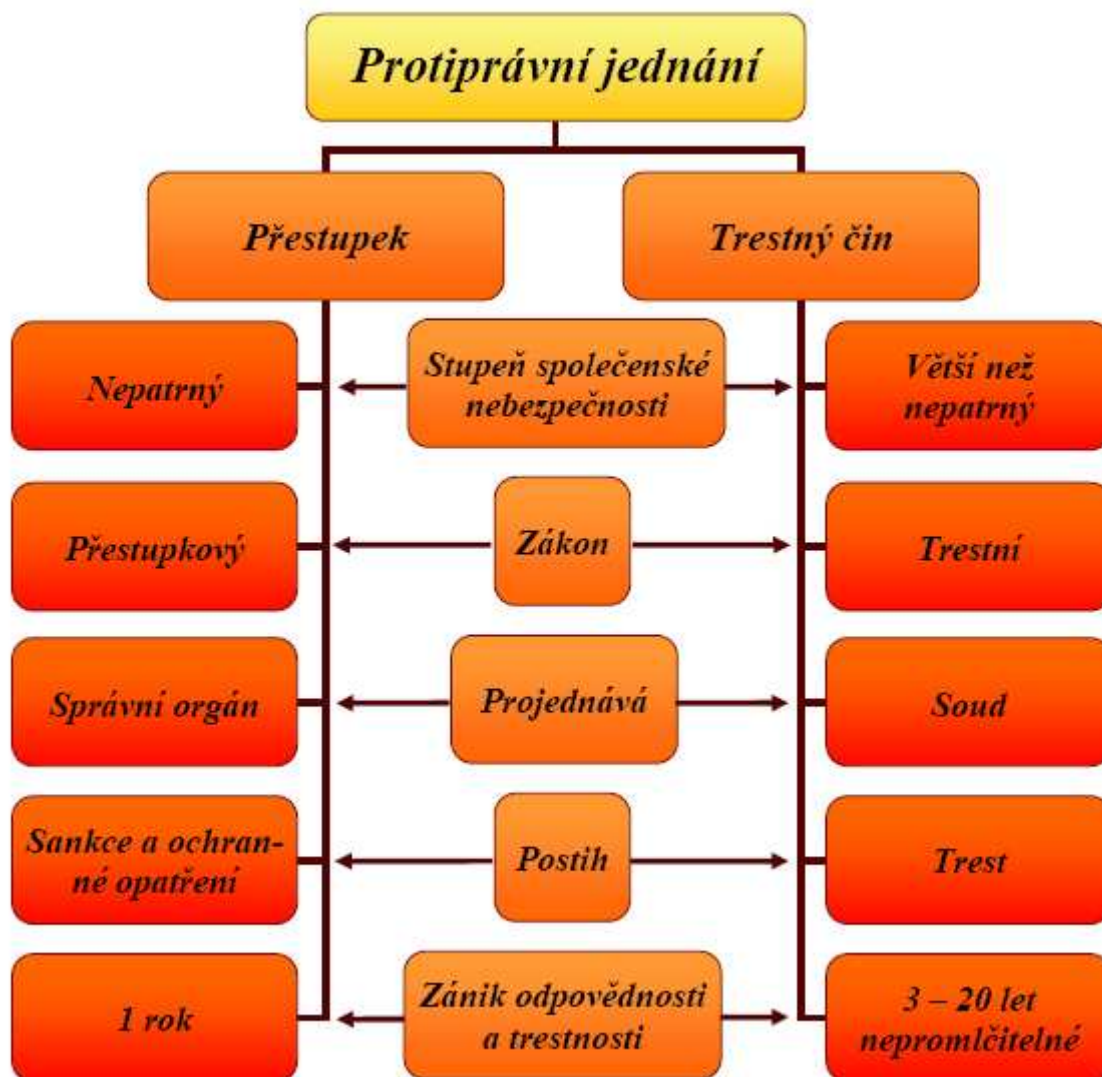
Spáchání protiprávního jednání je jediný právně opodstatněný důvod pro zadržení osoby. Protiprávní jednání spočívá v činnosti nebo nečinnosti subjektu, který tímto jednáním porušuje povinnost stanovenou v dispozici normy. Následkem je právní odpovědnost toho kdo se takového jednání dopustil.

Protiprávní jednání dělíme na veřejno-právní a soukromo-právní delikty. Ty to delikty se pak dále dělí. Pro lepší představu je na schématu zobrazeno jejich rozdělení.



Obr.5 Schéma: protiprávní jednání

V podmínkách průmyslu komerční bezpečnosti nás budou zajímat veřejno-právní delikty. Především přestupek a trestný čin. Oba dva se od sebe liší v mnoha bodech. Na schématu je zobrazeno několik podstatných bodů.



Obr.6 2.schéma: protiprávní jednání

Toto jsou podstatné body, které tato jednání od sebe odlišuje. Pojďme se na tyto body podívat podrobněji. Stupeň společenské nebezpečnosti je určujícím znakem o jaké protiprávní jednání jde. Musíme položit několik základních otázek. Jejich odpovědi nám pak stanoví stupeň nebezpečnosti. Osoba pachatele, jak a čím jednání spáchal, kdy a kde k

tomuto jednání došlo, co nebo kdo byl tím to jednáním dotčen a proč. Odpovědi na tyto otázky zvyšují nebo snižují společenskou nebezpečnost takového jednání.

Máme pět stupňů společenské nebezpečnosti, jsou seřazené od méně závažných po závažné.

Stupně společenské nebezpečnosti:

nepatrný;

malý;

menší;

zvlášť závažný;

mimořádně vysoký.

Přestupek je protiprávní jednání s nepatrným stupněm společenské nebezpečnosti. Společnost jej nevnímá jako nebezpečí, ohrožující její zájmy. Opakem je trestný čin. Ten má stupeň společenské nebezpečnosti vyšším než nepatrný.

Pojem přestupek a trestný čin jsou uvedeny v různých právních normách. Každá norma obsahuje jejich pojem a okolnosti týkající se dané problematiky. Přestupek je uveden v zákoně o přestupcích a trestný čin v trestním zákoně.

Každý orgán je příslušný k projednání určitého protiprávního jednání. Obecní úřady nebo zvláštní orgány obcí, orgány Policie České republiky a jiné správní orgány jsou oprávněny projednávat přestupky. Příslušnost k řízení o přestupcích je uvedena v přestupkovém zákoně a ve správním řádě. Okresní, krajské a vrchní soudy spolu s nejvyšším soudem projednávají trestné činy. Příslušnost k trestnímu řízení je uvedena v zákoně o trestním řízení soudním nebo-li v trestním řádu.

V řízeních příslušné orgány vydávají závazné rozhodnutí o postihu za protiprávní jednání, neboli individuální právní akty. Ve správním řízení správní orgán uloží za přestupek sankci, ochranné opatření nebo může od samotného postihu upustit, pokud k nápravě pachatele postačí samotné projednání přestupku. Sankcí je pokuta, zákaz činnosti nebo propadnutí věci. Podstatou sankce je újma, která vznikne pachateli přestupku.

Ochranná opatření jsou omezující opatření a zabránění věci. Omezující opatření spočívají v zákazu navštěvovat různé společenské akce. Mají preventivní charakter.

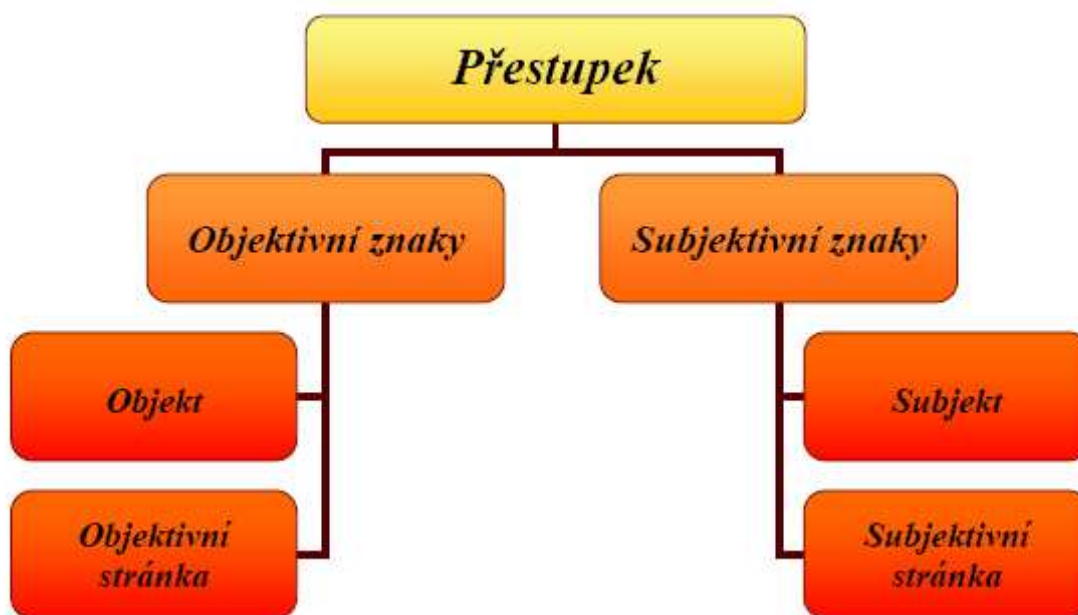
Zánik odpovědnosti a trestnosti protiprávního jednání nastává, pokud jsou naplněny podmínky stanovené v příslušném zákoně. Přestupek nelze projednávat a uložit za něj postih, pokud ode dne jeho spáchání uplynul 1 rok. U trestného činu, pokud dojde k zániku nebezpečnosti trestného činu, pachatel projeví účinnou lítost, došlo-li k promlčení trestního stíhání nebo promlčení výkonu trestu. Některé trestné činy jsou však nepromlčitelné, jako je trestný čin vraždy. U obou protiprávních jednání zaniká odpovědnost nebo trestnost také smrtí pachatele nebo udělení amnestie na dané protiprávní jednání.

Protiprávní jednání je tedy jednání v rozporu s právní normou, nesoucí určité znaky, na jejichž základě je toto jednání identifikováno. [9]

1.3.3 Přestupek

Přestupek je zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v přestupkovém nebo jiném zákoně. Takto lze charakterizovat přestupek. Pojďme se podívat co obsahuje.

Přestupek je soubor objektivních a subjektivních znaků, které tvoří skutkovou podstatu přestupku. Má jak obligatorní tak i fakultativní znaky. Obligatorní jsou znaky povinné, pokud chybí, nejedná se o přestupek. Fakultativní jsou znaky nepovinné. Pro lepší představu je na schématu zobrazena skutková podstata přestupku.



Obr.7 Schéma: přestupek

Nyní se podíváme na jednotlivé znaky přestupku.

Objektem přestupku jsou společenské vztahy, které jsou chráněny zákonem a vůči kterým je útok pachatele veden. Jsou to veřejná správa, majetek, čest apod.

Objektivní stránka přestupku obsahuje jednání pachatele a následek takového jednání. Mezi jednáním a následkem musí být příčinným vztah. Jednání je konání nebo opomenutí. Podle objektivní stránky poznáme o jaký přestupek jde.

Subjektem přestupku je samotná osoba pachatele, která naplnila všechny znaky skutkové podstaty přestupku. Subjekt dělíme na obecný a speciální. Obecný subjekt je fyzická osoba starší 15 let, která v době spáchání přestupku byla, podle přestupkového zákona, příčetná.

Speciální subjekt nese znaky obecného subjektu ke kterým navíc přistupují určité vlastnosti, postavení nebo způsobilost které musí mít, aby byl právně odpovědný.

Subjektivní stránkou je vnitřní vztah pachatele k přestupku. Obsahuje zavinění. To je založeno na vědomostní a volní složce. Vědomostní tedy ví a volní tedy chce nebo nechce.

Pro lepší představu jsou shrnuty znaky přestupku do několika bodů.

Znaky přestupku:

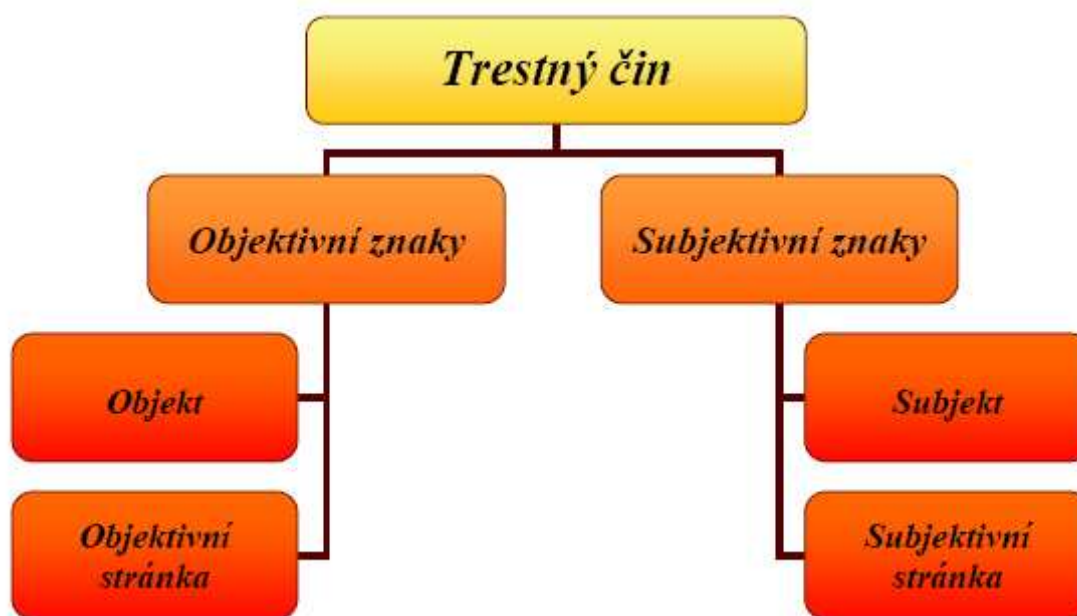
- stupeň společenské nebezpečnosti je nepatrný;
- je třeba úmyslného zavinění nebo zavinění z nedbalosti;
- pachatelem je fyzická osoba starší 15 let;
- příčetnost v době spáchání přestupku.

Co je to tedy přestupek? Je to jednání, které je pro společnost nebezpečné jen nepatrně. Je spáchán osobou starší 15 let, která se jej dopustila úmyslným nebo nedbalostním jednáním. [9]

1.3.4 Trestný čin

Trestným činem je pro společnost nebezpečný čin, jehož znaky jsou uvedeny v trestním zákoně. Takto lze zase charakterizovat trestný čin. Opět si jej rozeberme.

Stejně jako přestupek i trestný čin obsahuje subjektivní a objektivní znaky tvořící skutkovou podstatu trestného činu. Rovněž má obligatorní i fakultativní znaky. Pro lepší představu je na schématu zobrazena skutková podstata trestného činu. Povšimněme si, že jsou s přestupkem totožné.



Obr.8 Schéma: trestný čin

Obsah objektivních a subjektivních znaků je podobný s přestupkem, ale jsou zde některé podstatné rozdíly, které odlišují trestný čin od přestupku.

Objektem trestného činu jsou opět společenské vztahy, na které pachatel útočí, ale jsou chráněné trestním zákonem. Je to jedno s kritérií stanovující stupeň společenské nebezpečnosti.

Objektivní stránkou trestného činu je stejně jako u přestupku jednání pachatele a následek takového jednání. Důležitý je příčinný vztah mezi jednáním a následkem. Toto jsou obligatorní znaky. Místo a čas spáchání trestného činu jsou fakultativní znaky. Podle objektivní stránky z pravidla poznáme o jaký trestný čin jde.

Subjektem trestného činu je osoba pachatele případně spolupachatel, organizátor nebo jiná osoba. Zde je malá odlišnost od přestupku. Tato osoba pak musí naplnit všechny znaky skutkové podstaty trestného činu a její jednání musí být pro společnost nebezpečné.

Subjekty dělíme na obecný a speciální. Obecný subjekt je fyzická osoba starší 15 let a v době spáchání trestného činu byla, podle trestního zákona, příčetná.

Speciální subjekt nese znaky obecného subjektu, ke kterým navíc přistupují určité vlastnosti, postavení nebo způsobilost které musí mít, aby byl trestně odpovědný.

Subjektivní stránkou trestného činu je vnitřní vztah pachatele k trestnému činu. Jeho motiv, pohnutka a cíl. Toto jsou fakultativní znaky. Obligatorním znakem subjektivní stránky je zavinění. Je založeno na vědomostní a volní složce. Vědomostní, tedy ví a volní, tedy chce nebo nechce. Opět pro lepší představu jsou shrnuty znaky trestného činu do několika bodů.

Znaky trestného činu:

stupeň společenské nebezpečnosti je vyšší než nepatrný;

je třeba úmyslného zavinění nebo zavinění z nedbalosti;

trestný čin je čin soudně trestný;

trestným činem je též příprava, pokus, organizátorství, návod a pomoc;

pachatelem je fyzická osoba starší 15 let;

příčetnost v době spáchání trestného činu.

Co je to tedy trestný čin? Je to jednání, které je pro společnost nebezpečné, oproti přestupku a jeho znaky jsou uvedeny v trestním zákoně. Za tento čin může být odpovědná pouze osoba starší 15 let, která se jej dopustila úmyslným nebo nedbalostním jednáním.

Protiprávního jednání a jeho spáchání je jediný právně opodstatněný důvod pro zadržení osoby a omezení některých jejích práv. Takovým jednáním je přestupek a trestný čin. Přestupek je zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v přestupkovém nebo jiném zákoně. Trestný čin je naopak pro společnost nebezpečný čin, jehož znaky jsou uvedeny v zákoně trestním.

1.4 Základní činnost pohyblivé ostrahy a detektiva

Pohyblivá ostraha objektů představuje systém pohyblivých hlídek zajišťovaných buď vysíláním z pevných stanovišť ke splnění stanovených úkolů činností v chráněném objektu, nebo je zajišťována jako samostatná specifická služba s přesně vymezenými úkoly.

Úkolem pracovníků hlídací služby při zabezpečování ochrany objektu střežením pohyblivou ostrahou objektů je především: zabránit nekontrolovanému vyvážení a vynášení materiálu, zboží a dalších věcí ze střeženého objektu na určených místech perimetru, zabránit vzniku mimořádných událostí v objektu, znemožnění vstupu všech osob a všech vozidel mimo místa stanovená pro vjezd a výjezd, informovat určená pracoviště (pevné stanoviště, centrálu apod.), o příčině vzniku nežádoucího stavu a vyžádat nebo přímo vyrozumět místa poskytujících pomoc v závislosti na charakteru nastalé situace a mnoho dalších úkolů.

V souvislosti s pohyblivou ostrahou objektů pracovníci hlídací služby zabezpečují zpravidla vnitřní i vnější ochranu objektu nebo prostoru tím, že pozorují objekt a přilehlé okolí včetně přilehlých komunikací, parkovišť a ostatních zájmových prostor, pozorují činnost a chování osob v blízkosti objektu nebo chráněných prostorech, zabraňují rozkrádání, ztrátě, poškození, zneužití či zničení majetku, realizuje dohodnutá bezpečnostní opatření v objektu, zajišťuje obsluhu a vyhodnocování signalizaci prostředků EZS a reaguje na poplachové stavy, které jsou těmito prostředky vyvolány, organizují výjezd na místo signalizace a zabezpečují vyrozumění míst poskytujících pomoc a zajišťují další oprávněné zájmy zákazníka.

Pracovníci hlídacích služeb, detektivové mají za úkol především zabránit rozkrádání majetku, vzniku mimořádných událostí, sledováním a monitorováním prostoru zabraňovat krádežím, zadržovat potencionální pachatele a vyšetřit možné krádeže, monitorují prostor nejčastěji pomocí kamerového systému, pochůzkovou službou.

Práva a povinnosti detektivů jsou dány pracovní smlouvou, ve které je uvedeno, co a jak mají kontrolovat, monitorovat, případně vyhodnocovat situace. Reakce na tyto situace bývá individuální a často neprofesionální, což je problém se kterým se často setkáváme. Je nutné aby detektiv znal svá práva a povinnosti důkladně, měl dobré komunikační schopnosti, základní výcvik ke zvládnutí případné sebeobraně situace, zadržení pachatele a mnoho dalších užitečných znalostí.

2 ANALÝZA SEBEOBRANNÝCH SITUACÍ

V analýze SeSi je rozebráno jakým způsobem se stávají tyto situace, tzn. příčiny a důsledky událostí kde je uvedeno náhodné setkání s osobou podněcující vznik OS, kde se jedná o příležitostnou krádež a loupež.

Pro další část této kapitoly byl vytvořen dotazník, který znázorňuje, s jakými možnostmi se setkávají pracovníci PKB, zejména pohyblivá ostraha a detektiv v obchodě. Je v něm uvedeno proč se stávají OS, za jakých okolností se činy dějí, v jakém čase a s jakou intenzitou jsou doprovázeny. Výsledek průzkumu je znázorněn v grafech.

2.1 Příčiny a důsledky událostí

Při řešení SeSi mívají tyto událostí vždy nějakou příčinu a důsledek. Příčiny bývají různé, ale většinou k nim dává motiv samotný člověk a důsledek pak rozhoduje na určitém jednání, situaci a řešením daného problému. Motiv z nejčastějších příčin, vytváří sám člověk, při chování, které vyprovokuje k protiprávnímu jednání potenciálního pachatele. Jedná se zejména o příležitostnou krádež a loupež.

2.1.1 Příležitostná krádež

Příležitostnou krádeží se rozumí taková krádež, ke které pachatel neměl připravený plán, jak ji provede. Za motiv krádeže má pachatel podaný náhodný podmět v podobě nechráněného subjektu, který je snadno dosažitelný, např. při chvilce nepozornosti, nestřežení tohoto subjektu apod. Může se jednat o náhodného kolemjdoucího, zaměstnance firem a další. Příležitostným krádežím je nutné předcházet zejména prevencí a opatrností.

Např. nechráněný (nestřežený) automobil, který je plný materiálu nebo nějakého nářadí, je vhodnou příležitostí pro náhodné zloděje. Tato situace je ideální podmět pro kolemjdoucí, kterým nějaká věc může přijít vhod. Krádež se odehraje během několika vteřin a majitel si této věci všimne většinou, když už je pozdě.

2.1.2 Příležitostná loupež

Příležitostnou loupeží rozumíme podobně jako u příležitostné krádeže takové počínání pachatele (pachatelů), který dostane v nějaký okamžik vhodný podmět

k provedení loupeže. Tzn. pachatele, který při loupeži použije nějakou zbraň a za doprovodu vyhrůžek vymáhá předmět loupeže.

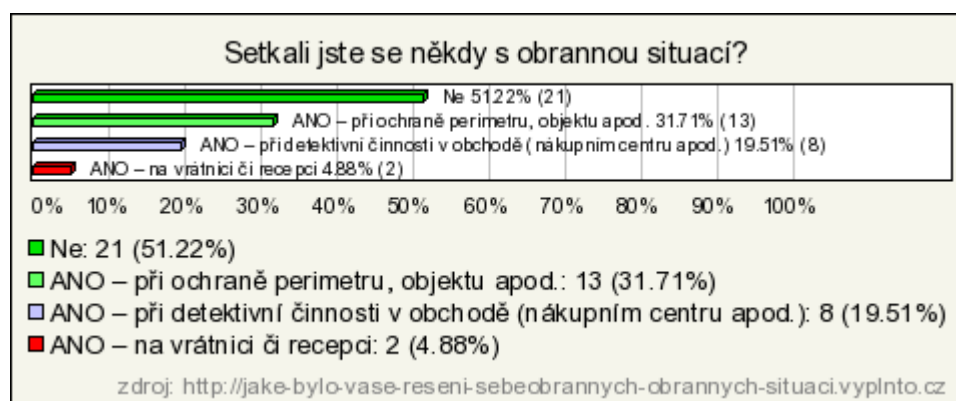
Pachatel používá vyhrožování, fyzické síly a zbrání k důraznější výzvě, které se oběť loupeže více zalekne a pachatel tak má „větší šanci“ k dosažení svého cíle a oběť tak lehce podlehne z důvodů obavy o své zdraví a život. Pachatel má připravený plán loupeže!

2.2 Mediální průzkum řešení SeSi (Os) pracovníků PKB

Pro průzkum byl mediálně vytvořen dotazník na základě logického uvážení, který znázorňuje SeSi, pro jednotlivé úkony (pohyblivá ostraha, detektiv v obchodě) pracovníka PKB. Skládá se z 6 otázek, na které odpovídalo 41 respondentů.

2.2.1 Setkali jste se někdy s obrannou situací?

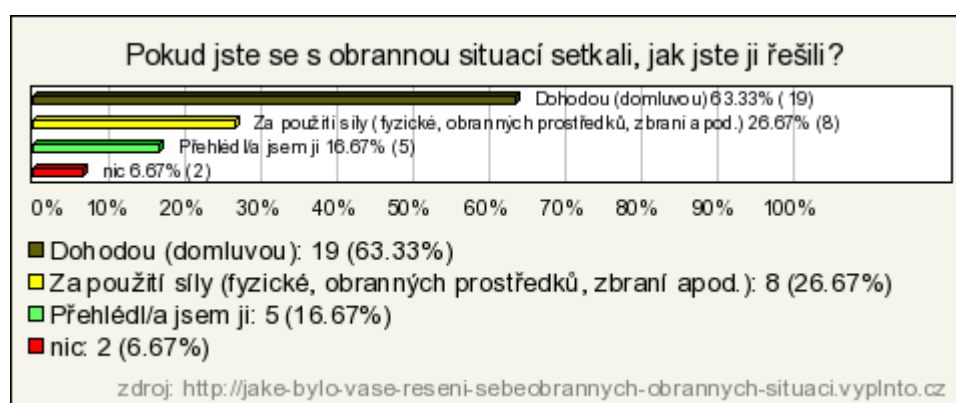
Více jak polovina respondentů se s obrannou situací nesetkala, což je dle mého názoru pozitivní. Nejčastěji se obrannou situací setkávají pracovníci PKB pohyblivé ostrahy, méně pak detektivové. Vrátní či recepční se s obrannou situací nesetkali téměř vůbec, proto je kladen důraz při tvorbě modelové situace spíše pro pohyblivou ostrahu a detektiva.



Obr.9 graf: Setkali jste se někdy s obrannou situací?

2.2.2 Pokud jste se s obranou situací setkali, jak jste ji řešili?

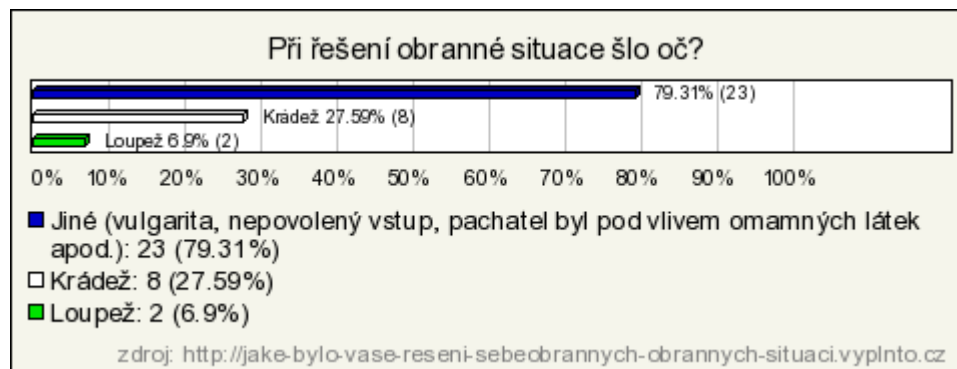
Nejčastější řešení bylo pomocí komunikace, kde byly spory vyřešeny dohodou (domluvou) bez použití síly, tzn. že nejlepší řešení SeSi je takové, aby tato situace vůbec nenastala! Avšak pokud nezbyvá vyřešit spor pouze komunikativně, je nutné rázně zakročit a vyřešit ho za použití síly nebo obranných prostředků a zbraní. Jak jde vidět z grafu, někteří pracovníci, tyto spory vůbec neřešili a celou situaci přehlédly, což je velice neprofesionální.



Obr.10 graf: Pokud jste se s obranou situací setkali, jak jste ji řešili?

2.2.3 Při řešení obranné situace šlo oč?

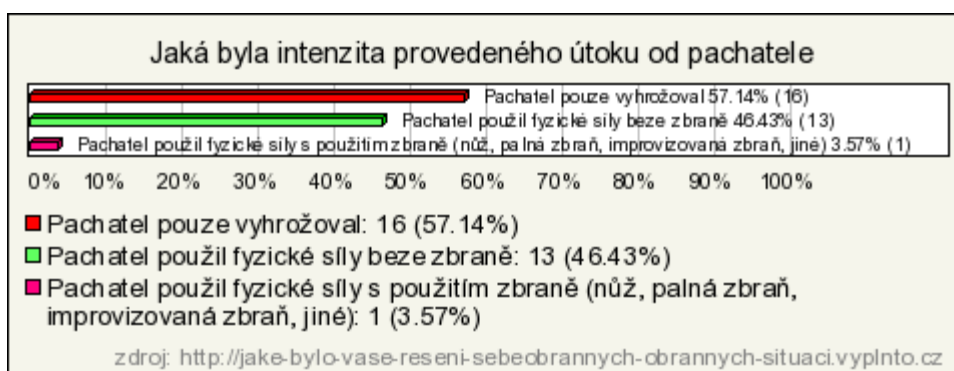
Nejčastěji se pracovníci PKB setkávají s urážkami, vulgarity, nepovoleným vstupem apod., tzn. že by měli být soustředěni na vzájemnou komunikaci s potenciálním pachatelem. Méně se setkávají s krádežemi a skoro vůbec se nesetkávají s loupežemi, kde řešení bývá někdy velice složité.



Obr.11 graf: Při řešení obranné situace šlo oč?

2.2.4 Jaká byla intenzita provedeného útoku od pachatele?

Ve více než polovině případů při řešení SeSi pachatel pouze vyhrožoval a poté svého konání zanechal. Použití síly (pouze fyzické) využilo téměř polovina pachatelů, což nemusí pro ostrahu, která má základní zbraňový komplet a umí s ním dobře zacházet! být nějaký velký problém zvládnutí obranné situace. Pozitivním zjištěním je pouze jeden útok provedený nějakou zbraní.



Obr.12 graf: Jaká byla intenzita provedeného útoku od pachatele??

2.2.5 Jaké byly následky při řešení obranné situace?

Ve většině případů pachatel svého cíle nedosáhl. Pokud byl přistižen, spolupracoval, nebo musel být „spacifikován“ pracovníkem PKB pohyblivé ostrahy, nebo

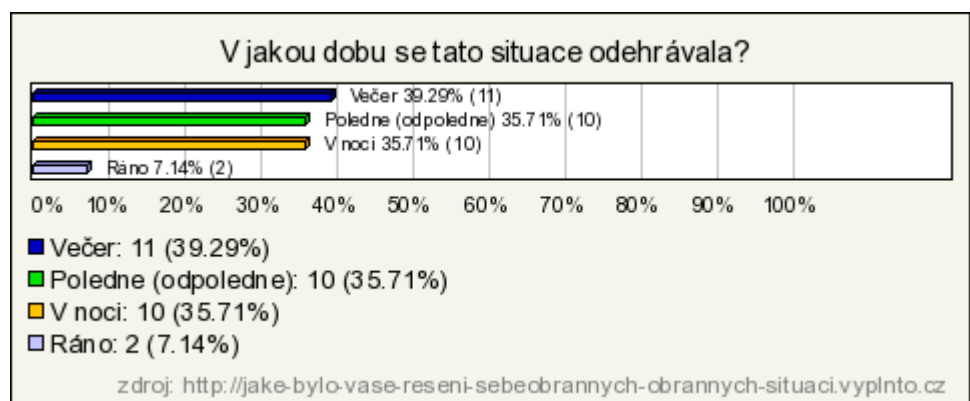
detektivem. Opět pozitivní zjištění je takové, že pouze ve čtyřech případech pachatel svého cíle dosáhl a pouze v jednom případě použil násilí, nebo nějakou zbraň.



Obr.13 graf: Jaké byly následky při řešení obranné situace?

2.2.6 V jakou dobu se tato situace odehrávala?

Z grafu je zcela zřejmé, že pachatel zasahoval, v odpoledních a nočních hodinách.



Obr.14 graf: V jakou dobu se tato situace odehrávala?

Z mediálního průzkumu vyplývá, oč se pachatel pokoušel, jak probíhal jeho čin, v jakou dobu se uskutečnil a s jakou intenzitou.

Bylo zjištěno, že nejčastěji se s OS setkává pohyblivá ostraha a detektiv, při které pachatel nejčastěji pouze vyhrožoval (slovně, gesty), méně pak za použití násilí, kde tyto situace byly vyřešeny většinou ústní dohodou, nebo domluvou a pachatel spolupracoval.

Jednalo se spíše o vulgaritu, osoby pod vlivem omamných látek a nepovolené vstupy při řešení OS.

Dalším zjištěním je kdy a za jaké intenzity útoku se OS odehrávala. Čas, kdy tato situace probíhala je v odpoledních, večerních a nočních hodinách s intenzitou útoku, který byl slovní pomocí výhružek a částečně i za použití fyzické síly.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 VŠEOBECNÉ METODY ÚSPĚŠNÉHO ŘEŠENÍ SESI

Všeobecné metody řešení SeSi jsou popsány ve dvou částech, které řeší situace pomocí komunikace. Další částí je odvrácení možného hrozícího útoku, kde je uveden způsob obrany pomocí úderů, chvatů, pák. Jsou zde stručně popsány obranné prostředky, které jsou běžně dostupné, jako např. obušek, pouta, obranné spreje a další. V poslední části je pro zajímavost uvedeno jak se mají chovat osoby při loupežném přepadení banky (herny, nebo jiného podobného ústavu, kde se pohybuje větší suma peněz v hotovosti) a následného preventivního chování, pokud by se někdo stal takovým to účastníkem.

3.1 Řešení SeSi z komunikačního hlediska

Z mediálního průzkumu vyplynulo nejčastější řešení SeSi v oblasti správné komunikace a proto je uveden základní komunikační model pro pracovníka PKB.

Z komunikačního hlediska před pracovníkem soukromé bezpečnostní služby v souvislosti s realizovaným zákrokem jde především o to:

- Ovládnout především sám sebe (své prožitky, chování, reagování apod.), což samo o sobě může být v řadě případů úkolem na hranici možné řešitelnosti. Působí zde faktory jako je strach, stresová situace atd.
- Účinně ovládat a ovlivňovat jiné osoby, zejména ty, proti nimž je pracovníkem soukromé bezpečnostní služby zákrok veden.

K zvládnutí této problematiky je ze strany pracovníka PKB třeba:

- Snažit se vznik psychické zátěže předvídat racionálním vnímáním a hodnocením svého i okolního života
- Vznikne-li zátěž, pokusit se objektivně identifikovat její konkrétní zdroje (plyne-li z rodiny, zaměstnání, mezilidských vztahů či je důsledkem předchozí zátěžové situace)
- Zabránit vyšším stupňům psychického zatížení
- Věnovat ve svém okolí pozornost výskytu problémových jedinců a volit adekvátní přístupy v kontaktu s nimi (např. ne dlouhé diskuze, nepodceňovat jejich intenzitu, nehádat se apod.)

- Vznikne-li zátěžová situace, zabránit jejímu příliš dlouhému působení (konflikty neprodlužovat, po racionální úvaze neprodleně přistoupit k jejich řešení...)
- Vyvarovat se rizikovému chování, jímž si o problémy tzv. „přímo říkáme“ [3]

3.2 Z hlediska možného útoku na pracovníka PKB

Z hlediska možného útoku je více faktorů ovlivňující SeSi. Jedná se zejména o výcvik a trénování na případnou situaci. Možné útoky mohou být různé. Jedná se zejména o to jak úspěšně čelit útočníkovi. Útokem na citlivá místa lidského těla (nos, krk, ledviny, genitálie atd.) a vhodnou silou úderu, pomocí pák a chvatů je možné útočníka lehce vyřadit z boje. Na tento útok se dá použít i obranných prostředků jako je obušek, obranný sprej, elektrický paralyzér atd.

3.2.1 Řešení pomocí obranných úderů, chvatů a pák na citlivá místa lidského těla

Pro účinnou profesní obranu je nutné znát několik důležitých faktorů, kterými jsou znalost techniky a taktiky, znalost citlivých míst lidského těla, která zvyšují účinnost SeSi.

Při řešení různých SeSi musíme znát účinnost našich protiúderů a podle toho je přizpůsobit. Rozlišují se slabé, středně silné a silné (těžké) údery. Při obraně musíme přizpůsobit sílu úderů intenzitě hrozícího nebezpečí. Někdy na odrazení anebo zneškodnění útočníka stačí i slabý úder na citlivé místo.

V sebeobraně se snažíme útočníkovi způsobit vyšší stupeň bolesti, abychom jsme podlomili jeho odvalu a narušili jakýkoliv odpor (např. další útok).

Bolest způsobujeme: uvedením pohyblivých částí těla do nepřiměřené polohy (páčením, lámáním) a úderem nebo tlakem na citlivá místa lidského těla

V sebeobraně se vždy snažíme zbavit nepřítele co nejrychleji. Proto musíme umět bleskurychle používat bolestivé chvaty (techniky), údery, které provádíme různými úderovými plochami na citlivá místa útočnickova těla.

Jako příklad je uvedeno několik citlivých míst:

Oči, spánky, slabiny, pohlavní orgány, ledviny, krk a mnoho dalších. Některé údery používáme v kombinacích s jinými chvaty, abychom útočníka dostali do polohy, při které můžeme účinně zasáhnout. Používáme údery rychlé i pomalejší, těžké i lehké.

U této problematiky úderů, chvatů a pák je nutné seznámení s ní, protože taková SeSi nemusí být na první pohled, jak se zdá. Může být složitější, nebo jednodušší. Pracovník PKB ať už se jedná o pohyblivou ostrahu, či detektiva, by měl dobře ovládat alespoň základní znalosti sebeobránných technik a postupně je procvičovat a zdokonalovat. Znalost těchto technik a provádění úderů na citlivá místa je důležitá, protože zvyšuje pocit vlastního bezpečí a zvyšuje sebevědomí pracovníků PKB.

3.2.2 Řešení pomocí obranných prostředků a zbraní

Dalším možným řešením jak vyřešit SeSi je kromě použití sebeobránných technik také využití zbraní ať už jednotlivě, nebo celého zbraňového kompletu, pracovníka PKB, jedná se zejména o zbraně jako je obranný sprej, elektrický paralyzér, obušek, pouta, komunikační přístroj a další. Některé ze zbraní jsou detailněji popsány níže.

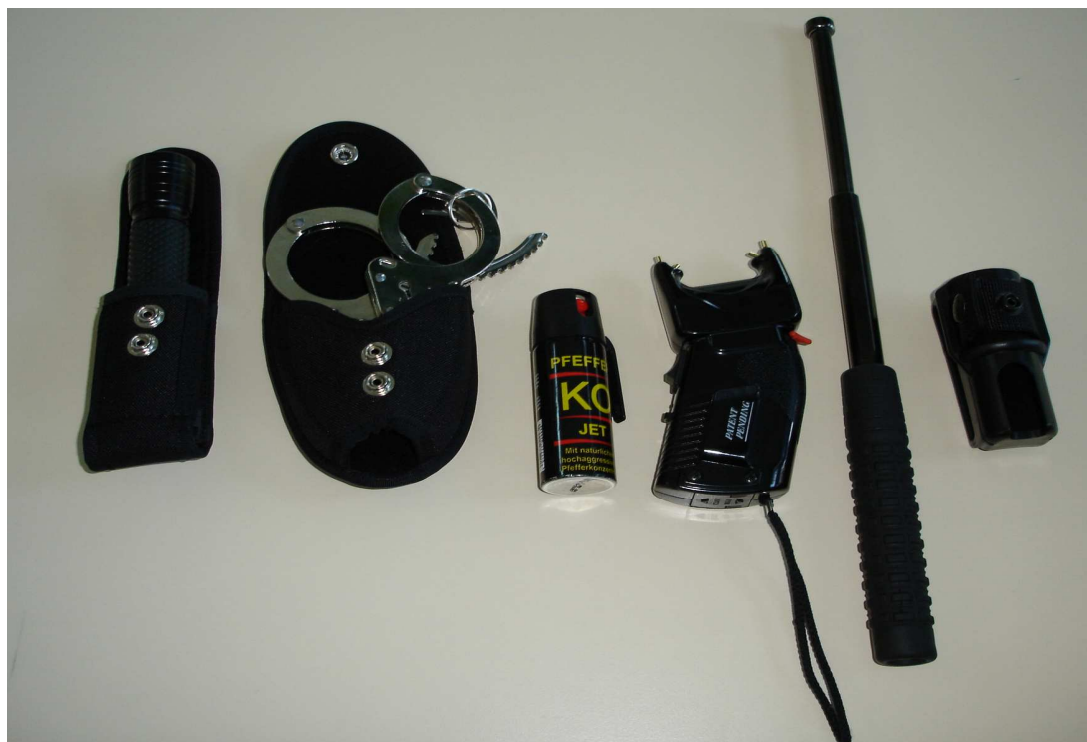
Obranný sprej – slouží k dočasnému zneschopnění útočníka a současně k jeho případnému označení neviditelnou barvou, která je znatelná pouze pod UV lampou. Látky obsažené ve spreji způsobují palčivou bolest, dočasnou ztrátu vidění (pálení a slzení), obtížné dýchání (rýma, kašel), nevolnost a sníženou koordinaci pohybů. Látka bývá uvolněna buď ve formě oblaku, pěny nebo tenkého pramínku – tzv. tekutá střela. Dobře působí i proti zdivočelým zvířatům.

Elektrický paralyzér – Paralyzéry působí na celé tělo útočníka, ten dostane elektrický výboj do neurosvalového systému. Nejzranitelnějšími částmi jsou třísla, stehna, spodek hrudního koše, ramena a týl, krk a šíje. El. paralyzéry využívají elektrošoku o napětí 75, 150 nebo 200 kV.

Teleskopický obušek – je nejpříjemnější variantou úderné zbraně. Funkčností se vyrovná běžným obuškům avšak jeho velkou výhodou oproti nim je malá velikost ve složeném stavu, což velmi usnadňuje nošení této zbraně.

Pouta – po zadržení pachatele slouží pouta k jeho bezpečnému spoutání a to až do příjezdů policie ČR. Pouta mohou být buď klasická policejní kovová, nebo speciální plastová.

Komunikační přístroj – je velmi důležitá součást vybavení. Komunikačním přístrojem míníme buďto vysílačku nebo dnes poměrně hojně používaný mobilní telefon s předdefinovanými volbami čísel.



Obr. 15 Zbraňový komplet pracovníka PKB

S těmito zbraněmi vhodnými pro pracovníky PKB však není jednoduché jen tak s nimi manipulovat. Je nutné seznámení se s jednotlivými zbraněmi, znát jejich účinek, vlastnosti, jejich správné použití a následky. Aby obrana pomocí těchto zbraňových prostředků byla účinná, musíme s nimi umět velmi dobře manipulovat a zacházet!

Rozhodování o pořízení konkrétního technického prostředku není lehké, proto se vždy při nákupu poraďte s odborníkem. Pořizovatel ale nikdy nesmí opomenout kvalitu výrobku danou zkušebními protokoly a certifikací, seriózností a patřičným zázemím a servisem zabezpečovací firmy.

Použití jakýchkoliv prostředků je možné jen na základě zákona, za dodržení podmínek nutné obrany - §13 a krajní nouze - § 14 Trestního zákona č. 140/1961 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

3.3 Řešení SeSi při přepadení banky

Jak správně postupovat v případě, že nás při návštěvě banky (herny, sázkové kanceláře a jiného ústavu, kde se pohybuje větší suma peněz v hotovosti) překvapí lupič se zbraní v ruce. Dodržení desatera zásad chování v takové situaci, nikoho neohrozí a ještě pomůžete k dopadení pachatele.

Neznámý ozbrojený muž přepadl 24. dubna 2008 pobočku GE Money Bank v Praze a odnesl si přes sto tisíc korun. Tak zněla jedna ze zpráv o bankovní loupeži loňského roku. Stejně jako většina čtenářů tyto informace přechází bez povšimnutí, patrně se ještě nestali nechtěným aktérem jedné z nich.

Každý zaměstnanec banky, zejména pak pokladníci pracující s hotovostí, pravidelně procházejí školením, které je alespoň teoreticky připravuje na loupežné přepadení pobočky. Nezřídka totiž pachatel vstupuje do banky ozbrojen. Navíc dává přednost menším pobočkám s malým počtem zaměstnanců, stejně tak obvykle pečlivě volí dobu, kdy přepadení uskuteční.

Pokud se stane, že je někdo přímým účastníkem přepadení, jde především o zachování klidu, rozvahu a do dění nezasahovat.

Banky radí co dělat, když...

Těžko by jsme hledali nějaký oficiální manuál správného chování klienta v případě přepadení pobočky banky.

Důvodem je jednak skutečnost, že při přepadení bývá přímo ohrožen "pouze" daný zaměstnanec banky (herny apod.) a jednak to, že by se případná proškolení či stanovení instrukcí mohla obrátit proti tomu, koho by měla chránit. Pachatel by v podstatě získal návod na úspěšné přepadení.

Žádné oficiální doporučení klientům v takových případech nelze poskytnout. Prioritou je ochránit životy a zdraví jak klientů, tak zaměstnanců. Proto jsou zaměstnanci

na takovéto situace školení a vědí, jak se v nich zachovat, aby ochránili životy klientů, ale i svoje,“ uvedla pro iDNES.cz Markéta Dvořáčková, tisková mluvčí GE Money Bank.

"V případě, že se klient nachází v bance (herně apod.) právě ve chvíli, kdy dojde k loupežnému přepadení se zbraní, stejně jako u zaměstnanců platí hlavní zásada – život a zdraví jsou na prvním místě,“ nastiňuje první neoficiální a obecné zásady Tomáš Pavlík, tiskový mluvčí UniCredit Bank.

Podle Prevence přepadení Odboru prevence kriminality MV ČR: "Policie se bude zajímat o popis útočníka. Je třeba se soustředit a zapamatovat si následující znaky: pohlaví, rasa, věk, výška, váha, účes, způsob řeči, barva vlasů a očí, oblečení, jeho pach apod. Velmi se tím usnadní pátrání po útočnickovi.“

Obecné pokyny správného chování klienta nejen při přepadení banky

1. zachovat klid a rozvahu
2. nepokoušet se opustit místo, neutíkat
3. nenavazovat s útočníky oční kontakt
4. nezasahovat do dění (nesnažit se pachatele zadržet či odzbrojit apod.)
5. dbát pokynů útočníků či personálu banky
6. nepokoušet se telefonovat a vyvarovat se rychlých pohybů
7. "mít oči otevřené“, snažit se zapamatovat si co nejvíce z chování a vzhledu pachatele
8. dojde-li ke zranění, poskytnout první pomoc, popř. zajistit lékařskou pomoc
9. po odchodu pachatelů uposlechnout žádosti pracovníka, který zajišťuje svědky pro policejní vyšetřování
10. vzájemně nediskutovat o popisu pachatele (svádí to k šablonovitému zkreslení popisu situace i pachatele)

Pokud se tyto obecné pokyny dodrží, mělo by se podařit snížit riziko bezprostředního ohrožení přinejmenším naší osoby na minimum. Přesto existuje možnost, že se většímu riziku naopak vystavíme, ač budeme všechny zásady správně dodržovat. Z průzkumu, který

prováděla německá police mezi usvědčenými pachateli loupežných přepadení bank, totiž vzešlo, co jim při přepadení vadilo.

Na prvních příčkách pomyslného žebříčku stáli "hrdinové", tedy ti, kteří chránili cizí majetek (z pohledu pachatele nepochopitelné), a pak lidé spolupracující až příliš ochotně (odkládají kromě peněženek např. šperky apod.). Tyto dvě z pohledu pachatelů nejvíce problematické skupiny byly pak lupiči "odstraňováni" obvykle jako první.

Na závěr lze říci, že při takovémto přepadení není třeba si hrát na hrdinu, protože prioritou je hlavně vlastní zdraví a život, což někteří občané nevědí a „po hlavě se vrhají do nebezpečných situací. [8]

4 ZÁKLADNÍ MODELY VYBRANÝCH SEBEOBRANNÝCH SITUACÍ

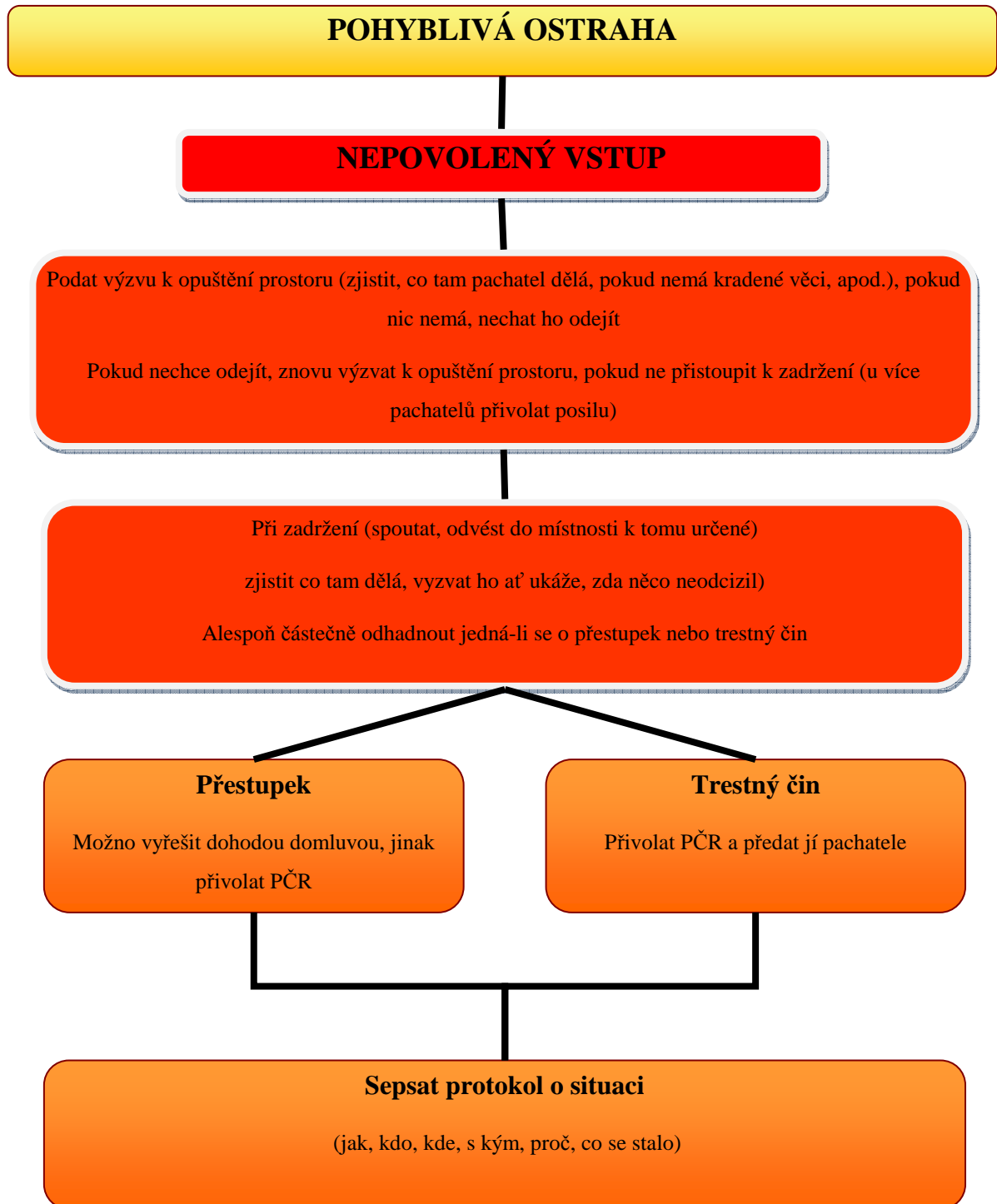
Modely SeSi jsou vybrány na základě průzkumu a logického uvážení. Jedná se o řešení problémů různých situací, na které jsou postupně vytvořeny modely, pro jednotlivé účely. Setkáváme se s modelovou situací pracovníka PKB při fyzické ostraze a ochraně perimetrů, kde řeší problémy např. s nepovoleným vstupem, krádežemi a v neposlední řadě to jsou loupeže. Je vysvětleno jak nejlépe postupovat, na co si dávat pozor a jak co nejlépe a nejprofesionálněji jednat. Dalším modelovou situací řeší detektiv v obchodě či nákupním centru, kde se nejčastěji setkává s krádežemi zboží. Je vysvětleno jak správně postupovat při řešení krádeží, s čím se detektiv může setkat a jak má správně jednat. S neznalostí, neprofesionálním a vulgárním chováním a jednáním těchto pracovníků je možné se setkat a i proto byl vytvořen základní model řešení těchto situací, ke kterým by nemělo docházet!

4.1 Modely vybraných SeSi pro pracovníka PKB

4.1.1 Pohyblivá ostraha objektů

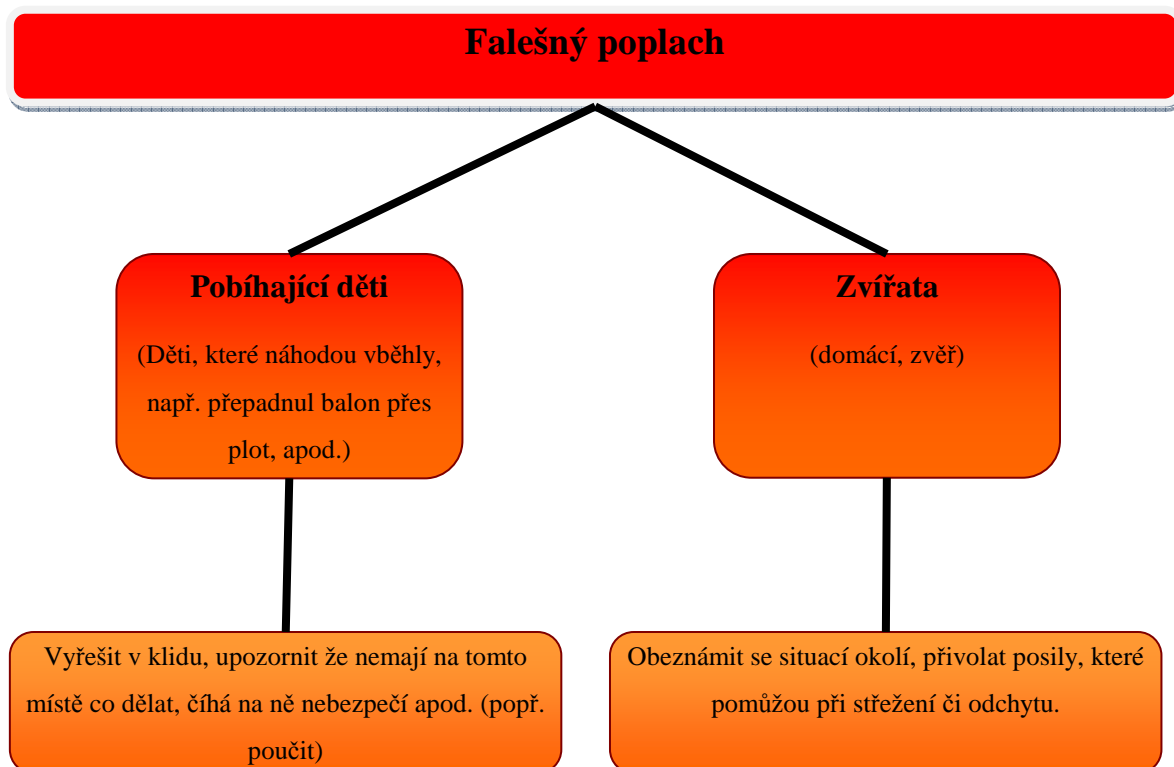
Modelová situace pracovníka PKB, pohyblivé ostrahy je rozdělena do čtyř diagramů, kde každý z nich seznamuje s nejčastějšími případy, které vyplývají z mediálního průzkumu. Modelové situace jako je nepovolený vstup, falešné poplachy, krádež a loupež jsou jednoduše vypracovány a mají za cíl co nejjednodušší pochopení. Vyplývá z nich určitý postup, jak by měl pracovník PKB správně a profesionálně postupovat.

Nepovolený vstup je jedna z nejvíce častých situací a ukazuje ji jako první modelovou situací pracovníka PKB pohyblivé ostrahy.



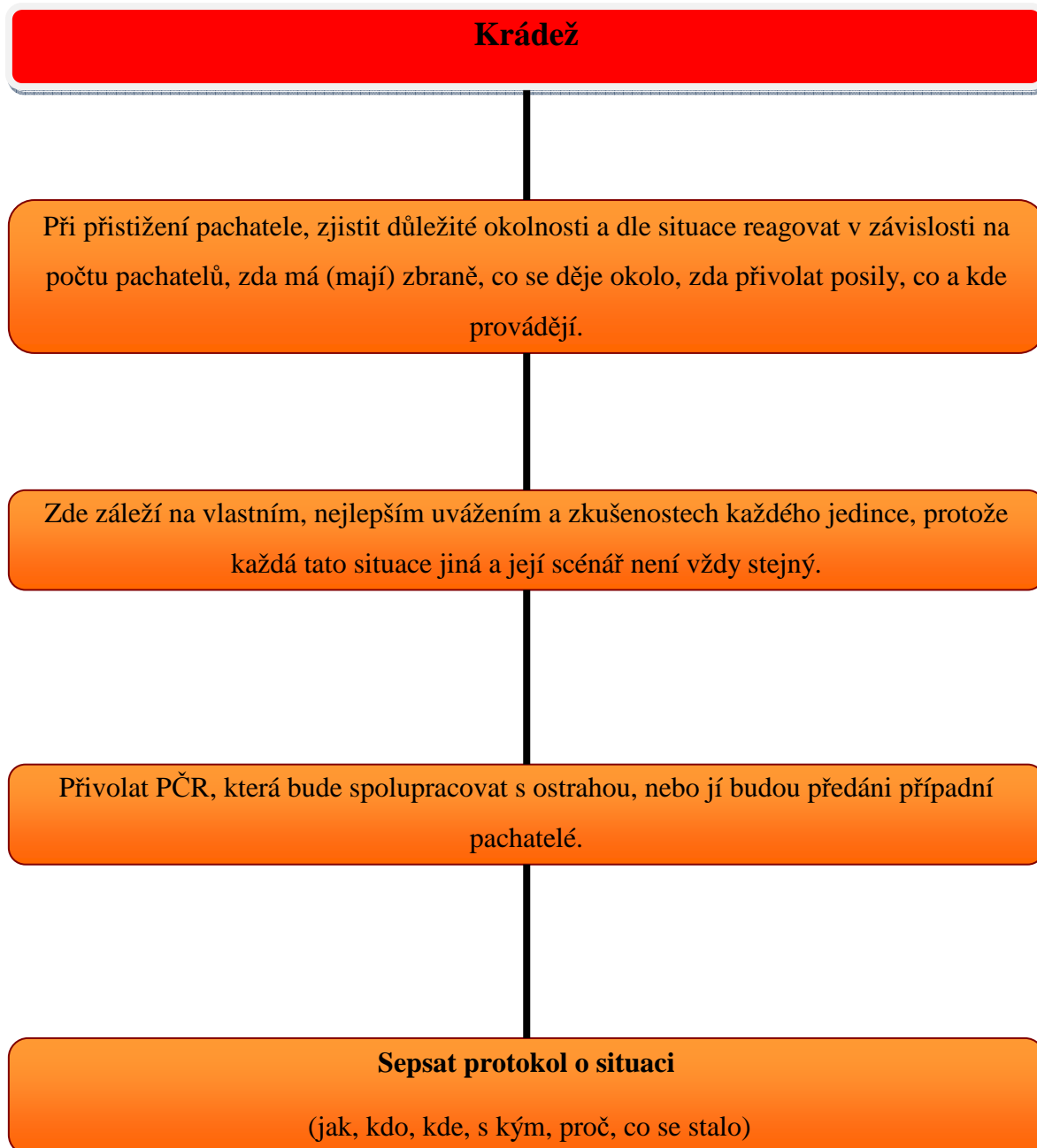
Obr.16 Schéma: pohyblivá ostraha, nepovolený vstup

Protože technika, ani lidé nejsou dokonalí, je třeba brát ohled i na falešné, při monitorování objektu. Stávají se a je nutné s nimi počítat. Byly vybrány dva příklady, které vytvářejí falešné popluchy a jsou nimi děti a zvěř.

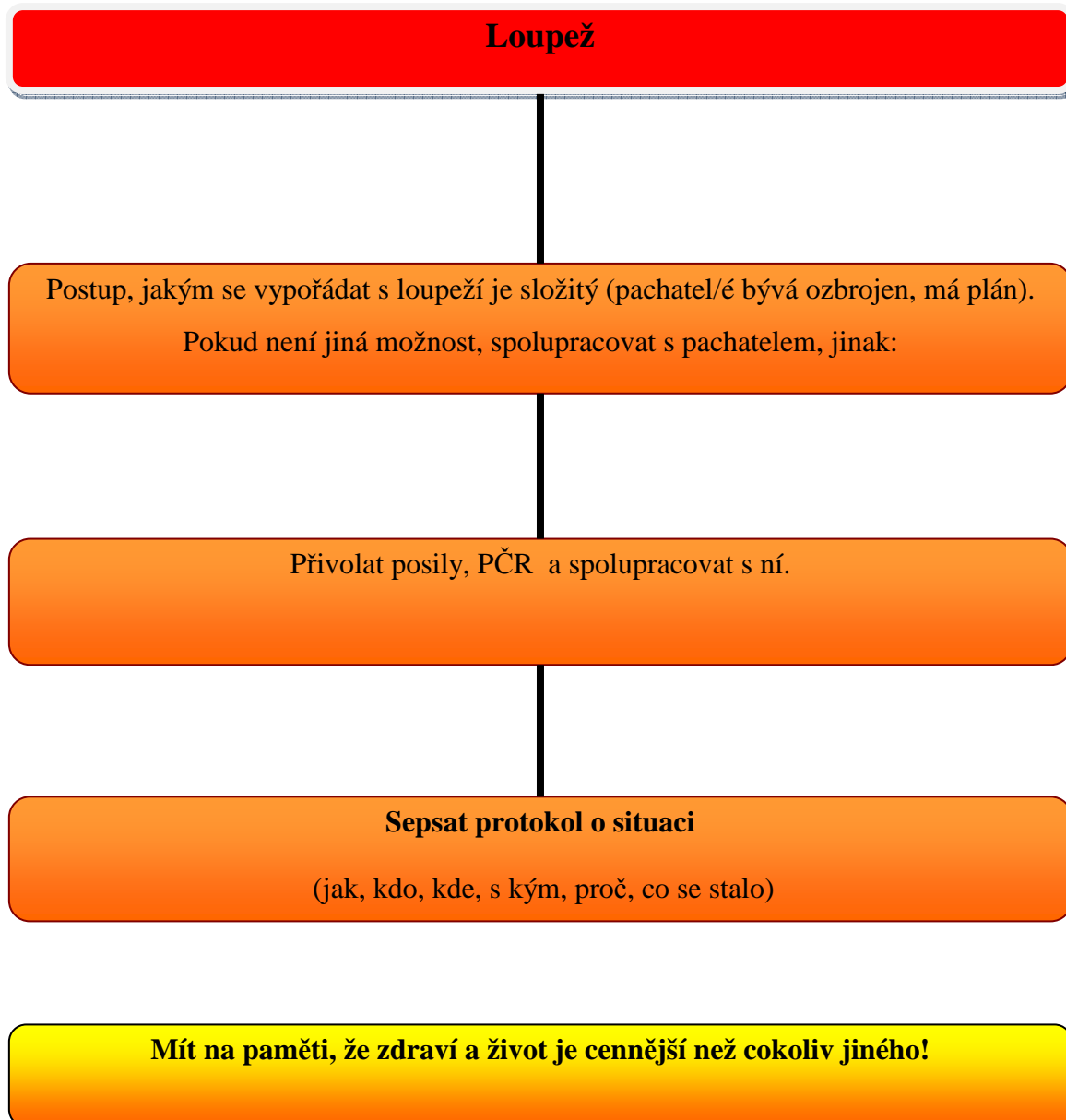


Obr. 17 Schéma: pohyblivá ostraha, falešný poplach

Krádež a loupež jsou dalšími dvěma situacemi, se kterými se někdy pracovník pohyblivé ostrahy musí vypořádat. Je důležité, aby pracovník PKB zachoval chladnou hlavu a nedělal ukvapené závěry, které by mu mohly být osudné. Postup jakým by při krádeži a loupeži měl postupovat je sepsán ve dvou diagramech. Někdy se však u řešení těchto problémů musí pracovník sám rozhodnout, jaký bude postup akce, jaká jsou možná rizika, co bude když. atd.



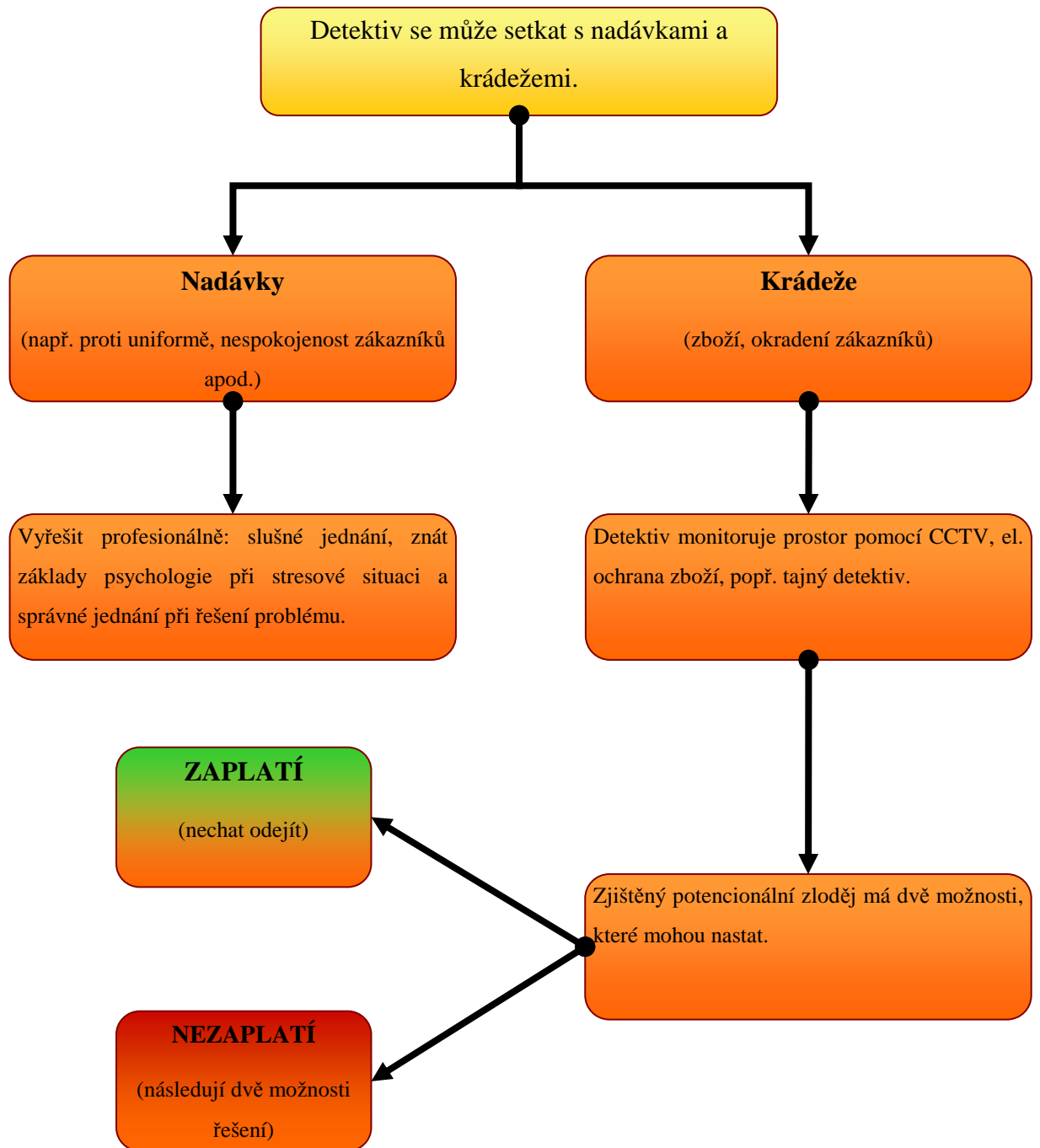
Obr.18 Schéma: pohyblivá ostraha, krádež



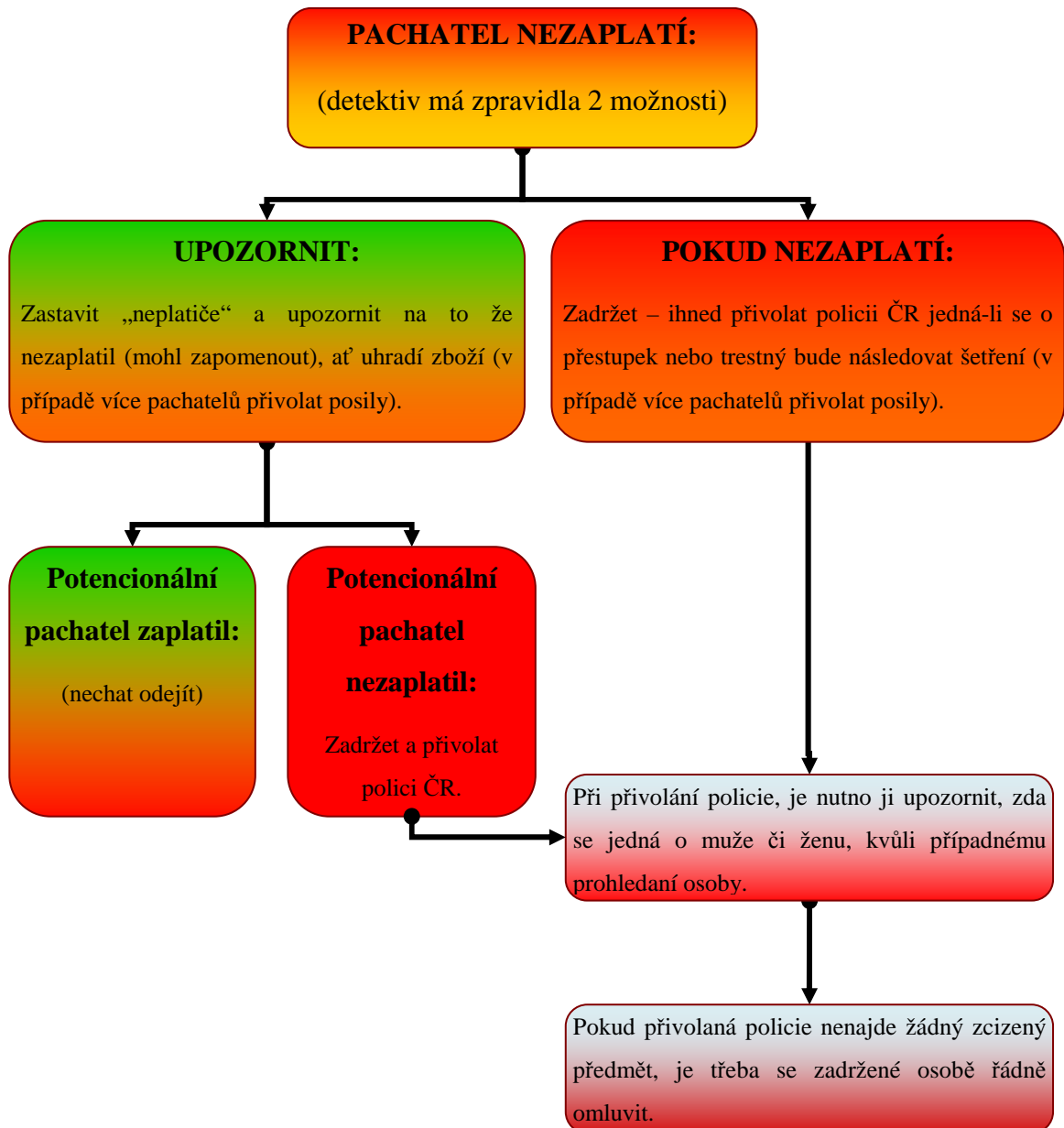
Obr. 19 Schéma: pohyblivá ostraha, loupež

4.1.2 Detektiv v obchodě

Modelovou situaci Detektiv v obchodě, znázorňují dva diagramy, ve kterých je zobrazen postup při jakém by měl detektiv postupovat. Jedná se o vulgární chování zákazníků, narážky proti uniformě, apod. Druhou možností, kterou detektiv řeší, jsou krádeže, kde potenciální pachatel finálně buďto zaplatí nebo ne a podle následuje řešení.



Obr. 20 Modelová situace: detektiv v obchodě



Obr. 21 Modelová situace: detektiv v obchodě (pachatel nezaplatí)

V diagramu lze vidět, jakým postupem by měl detektiv v obranné situaci postupovat, při řešení konfliktů a krádeží. Detektiv by měl být řádně poučený o zákonných povinnostech, které z tohoto oboru vyplývají a jsou s ním spojeny. Jedná se především o zadržení osoby podezřelé, postupu při zadržení, dalším zacházením s takovou osobou, využití PČR při řešení dopadení zloděje a dalších konfliktů. Možnost jak získávat zkušenosti z tohoto oboru je možné zpětnou analýzou případů, které se již staly, při kterých se detektiv účastnil atd. Tímto rozbořem může předcházet podobným krádežím, díky lepší připravenosti a zkušenostem.

Každá obranná situace je jiná, proto by měl být detektiv vždy ve střehu, mít dobré komunikační schopnosti a být schopný rychlého, slušného a účinného jednání. Z těchto důvodů by měl být pravidelně proškolen a cvičen na obranné situace.

ZÁVĚR

Modelové SeSi byly vytvořeny jako základní pilíře metod úspěšného řešení SeSi pro pracovníky PKB pohyblivé ostrahy objektů a detektiva v obchodě, či nákupním centru.

Pokud se činy ubírají směrem, který vede k právní odpovědnosti při ochraně osobní svobody, majetku, života, zdraví a **někoho jiného**, jsou pracovníci PKB nuceni znát základní prvky související s právem a zákonem. Musí být schopni sami rozlišovat a jednotlivě uvažovat nad daným problémem. V první kapitole se jednalo o zákonné povinnosti bránící se osoby, základní pojmy SeSi a jejich popis.

Dále byly popsány analýzy SeSi na jejichž základě byli vyhodnoceny nejčastější problémy, se kterými se setkáváme v PKB a jsou tím míněny zejména náhodné krádeže.

Z mediálního průzkumu bylo zjištěno že PKB se nejčastěji setkává s nadávkami a vulgaritou, kterou vytváří jiné zájmy popsané v první kapitole a druhým nejčastějším problémem byly krádeže. Pozitivním zjištěním byly hodnoty loupežných přepadení, se kterými se daní pracovníci PKB neseťkávají téměř vůbec.

V praktické části byly vytvořeny a popsány metody úspěšného řešení SeSi, které ukazují jednoduchý popis (návod), jak se s nimi vypořádat. Jako obecný základ byly zjištěny metody, které souvisejí ve vzájemné komunikaci pracovníka PKB a pachatele, kde touto metodou, byly nejčastěji řešeny OS. Dalším obecným hlediskem je použití síly ať už to fyzické, nebo za použití zbraní. Tato metoda řešení, však není jednoduchá, protože takové metody jsou vázány tím, že pracovníci musejí být řádně vycvičeni a trénováni.

U vybraných modelů SeSi pro pracovníka PKB, jsme se seznámily se situacemi, které vyplývají z běžné praxe a jsou částečnou ukázkou toho, jak by se pracovníci měli chovat, počínat si v nečekaných situacích, ovládat komunikaci s lidmi a dále si tyto vlastnosti rozvíjet a zdokonalovat. U každé modelové situace, však není jisté, že bude probíhat tak, jak byla popsána. Pracovníci PKB pohyblivé ostrahy a detektivové v obchodech by měli být schopni rozumného a samostatného uvážení, ke kterému dává základ modelování SeSi.

Vždy není možné zcela přesně odhadnout člověka a různé situace, které se nám v běžném životě a praxi nabízejí a stávají, ale je nutné jim alespoň věnovat pozornost, aktualizovat plány řešení různých situací, připravovat se a trénovat na nejrůznější

možnosti, které mohou nastat, což je dle mého názoru nejdůležitějším kořen celé této práce.

„Štěstí přeje připraveným“

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

[1] HRON, Tomáš. Doplnkové zbraně a obranné prostředky sebeobrany. Zlín, 2007. Bakalářská práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Fakulta aplikované informatiky

[2] HRAZDÍRA, I. A kol. Použití zbraně a zákon. 1. vyd. Praha: Eurounion, s.r.o. 2000. 421 s. ISBN 80 – 85858 – 83 – 5.

[3] BRABEC, F. A kol. Hlídací služby

[4] MALANÍK, Z. Přednášky z předmětu Speciální tělesná příprava. 2000 – 2009.

[5] POLÁK, J. Sebeobrana s nadhledem. 1. vyd. Ústí nad Labem: Tigris, spol. S r. o. 2005. ISBN 80-86885-03-8

[6] Zásady bezpečného chování na ulici aneb jak se vyhnout přepadení – zdroj: internet

[7] Prostějovský deník, úterý 12. května 2009

[8] dostupný

www.finance.idnes.cz, http://finance.idnes.cz/bank.asp?c=A080424_1548nk_fib

[9] NOVÁK, Pavel. Zadržení osoby v podmínkách Průmyslu komerční bezpečnosti . Zlín, 2009. Bakalářská práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Fakulta aplikované informatiky

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

OS	Obranná situace
OSt	Obrana Státu
PrO	Profesní obrana
SeO	Sebeobrana
SeSi	Sebeobranná situace
PČR	Policie České Republiky
PKB	Průmysl komerční bezpečnosti
ČR	Česká Republika

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obr.1 Rozdělení obrany.....</i>	<i>16</i>
<i>Obr.2 Obrana státu.....</i>	<i>16</i>
<i>Obr.3 Profesionální obrana.....</i>	<i>16</i>
<i>Obr.4 Sebeobrana.....</i>	<i>17</i>
<i>Obr.5 Schéma: protiprávní jednání.....</i>	<i>18</i>
<i>Obr.6 2.schéma: protiprávní jednání.....</i>	<i>19</i>
<i>Obr.7 Schéma: přešůpek.....</i>	<i>22</i>
<i>Obr.8 Schéma: trestný čin.....</i>	<i>24</i>
<i>Obr.9 graf: Setkali jste se někdy s obrannou situací?.....</i>	<i>28</i>
<i>Obr.10 graf: Pokud jste se s obranou situací setkali, jak jste ji řešili?.....</i>	<i>29</i>
<i>Obr.11 graf: Při řešení obranné situace šlo oč?.....</i>	<i>30</i>
<i>Obr.12 graf: Jaká byla intenzita provedeného útoku od pachatele??.....</i>	<i>30</i>
<i>Obr.13 graf: Jaké byly následky při řešení obranné situace?.....</i>	<i>31</i>
<i>Obr.14 graf: V jakou dobu se tato situace odehrávala?.....</i>	<i>31</i>
<i>Obr. 15 Zbraňový komplet pracovníka PKB.....</i>	<i>37</i>
<i>Obr.16 Schéma: pohyblivá ostraha, nepovolený vstup.....</i>	<i>42</i>
<i>Obr. 17 Schéma: pohyblivá ostraha, falešný poplach.....</i>	<i>43</i>
<i>Obr.18 Schéma: pohyblivá ostraha, krádež.....</i>	<i>44</i>
<i>Obr. 19 Schéma: pohyblivá ostraha, loupež.....</i>	<i>45</i>
<i>Obr. 20 Modelová situace: detektiv v obchodě.....</i>	<i>47</i>
<i>Obr. 21 Modelová situace: detektiv v obchodě (pachatel nezaplatí).....</i>	<i>48</i>

